

OPENBARE VERGADERING VAN 27 september 2017

Voorzitter: de heer P.E.J. den Oudsten
Plv. voorzitter: de heer B.N. Benjamins (agendapunt 8a)

Aanwezig: de dames K.W. van Doesen-Dijkstra (D66), W. Paulusma (D66), F. Woudstra (D66), M. van Duin (SP), L.R. van Gijlswijk (SP), K. Boogaard (PvdA) (*vanaf agendapunt 2.a*), S.M. Brouwer (PvdA), P. Brouwer (GroenLinks), G. Chakor (GroenLinks), S.A. Koebrugge (VVD), I.M. Jongman-Mollema (ChristenUnie), A.M.J. Riemersma (Stadspartij), M.E. Woldhuis (100% Groningen) en de heren B.N. Benjamins (D66), J.H. Luhoff (D66), T. Rustebiel (D66), C. Schimmel (D66), A.J. Wonink (D66), E. Zirkzee (D66), D. Brandenburg (SP), J.P. Dijk (SP), W.H. Koks (SP), M. van der Laan (PvdA), J.P. Loopstra (PvdA), D.J. van der Meide (PvdA), D.S. Ruddijs (PvdA), M. van der Glas (GroenLinks), W.B. Leemhuis (GroenLinks), M.D. Blom (VVD), J.R. Honkoop (VVD), A. Sijbolts (Stadspartij), M. Bolle (CDA), R. Lamers (CDA), H.P. Ubbens (CDA), E.B. Koopmans (ChristenUnie), A.P.M. Banach (Student en Stad), R.J. Lammers (Student en Stad) en G.J. Kelder (Partij voor de Dieren)

Afwezig m.k.: de heer B. de Greef (SP)

Griffier: de heer A.G.M. Dashorst

Secretaris: de heer dhr. P. Kommerij

Wethouders: de heren P.S. de Rook (D66), T. Schroor (D66), J.M. van Keulen (VVD), R. van der Schaaf (PvdA) en M.T. Gijsbertsen (GroenLinks)

1. Opening, mededelingen, vaststelling agenda en verslagen

De VOORZITTER: Het is een beetje een bloemenfestijn vandaag, mensen. Het is de gewoonte dat als iemand op de dag van de raadsvergadering jarig is, hij bloemen krijgt. Ben Benjamins, hartelijk gefeliciteerd. (*Applaus*).

1.a: Installatie kinderburgemeester

De VOORZITTER: Dan hebben wij een bijzondere situatie nu, want ik vind het fantastisch om aan te kunnen kondigen dat de eerste gekozen burgemeester van Groningen zo meteen door mij in uw bijzijn en op uw wens geïnstalleerd zal worden. Dat is de kinderburgemeester, Javano Zwiers en de locoburgemeester, Rosalyn Martinia. En ik vraag om hen nu binnen te geleiden. (*Applaus*).

Ja, Javano en Rosalyn, wat fijn dat jullie er zijn. Hartelijk welkom. Het is echt een bijzondere gelegenheid want ik zei net: het is de eerste gekozen burgemeester van Groningen. En dat kan ik ook met recht zeggen want jullie zijn echt uitverkozen. Javano heeft de meeste stemmen gehaald en Rosalyn, jij kwam daar net onder. Jullie hebben allebei campagne gevoerd. Javano heeft campagne gevoerd onder de kop 'Javano weet wat goed is voor elk kind', nou dat is een geweldige slogan.

De gemeenteraad nam vorig jaar een motie aan, waarin men eigenlijk zegt dat er een kinderburgemeester moet komen want kinderen hebben een andere kijk op wat er in de gemeente moet gebeuren dan volwassenen. Je ziet hier allemaal mensen zitten die al lang geen kind meer zijn. Die wonen hier al jaren maar als je kind bent en je kijkt naar de stad met andere ogen, dan weet je vaak ook wat er voor kinderen nodig is. Om dat geluid ook bij ons te laten doorklinken is er straks niet alleen een kinderburgemeester en een kinderlocoburgemeester maar is er straks ook een kinderraad. Die gaat binnenkort ook vergaderen en dan zullen we al die dingen die kinderen bedenken ook nog eens even goed tegen het licht houden en dan hoop ik dat er ook wat van wordt uitgevoerd. Dat zou natuurlijk mooi zijn. Maar ondertussen hebben we wel een kinderburgemeester en een kinderlocoburgemeester en de kinderburgemeester zal in de komende periode ook allerlei dingen doen voor kinderen. Wij hebben nog extra geluk, natuurlijk. In de periode dat jij burgemeester bent, komt de koning met zijn familie hier zijn verjaardag vieren. En dat is natuurlijk prachtig. Ik weet het natuurlijk niet zeker maar ik denk dat jullie beiden ook op die dag nog wel met de koning zullen kennismaken. Ja, dat wist je niet toen dit allemaal gebeurde, natuurlijk.

Zo meteen gaan wij naar die tafel. Dan hebben we een heel mooie oorkonde en die gaan we tekenen, allemaal. En als dat gebeurd is, dan krijg jij de ambtsketen om, Javano en dat is het moment dat je echt de

kinderburgemeester van Groningen bent. Ik loop daar zo naar toe en wij wensen jullie nu alvast heel veel succes. (*Applaus*).

Javano DE KINDERBURGEMEESTER: Hallo allemaal. Wat ben ik blij en vereerd dat ik de eerste kinderburchemeester van Groningen mag zijn. Het begon allemaal met het aanmeldingsformulier dat we vanuit school hebben meegekregen. Ik werd er erg enthousiast van dat de stad Groningen dit mogelijk maakt voor de kinderen. Ik heb daarna meteen het formulier ingevuld en later netjes uitgewerkt op de computer. Ik had nooit durven dromen dat ik ook echt zou winnen en dus de eerste kinderburchemeester van Groningen zou worden. Nu ik het toch echt ben geworden, kijk ik er enorm naar uit wat ik allemaal mag en kan gaan doen. Ik wil graag iedereen bedanken die mij hieraan geholpen heeft. (*Applaus*).

2. Benoemingen

2.a: Tijdelijke benoeming raadslid K. Boogaard (PvdA, vervanging C. Bloemhoff)

De VOORZITTER: Dan gaan wij over tot de benoeming van een nieuw raadslid, mevrouw Boogaard. Ik geef eerst de voorzitter van de commissie voor de geloofsbrieven even de gelegenheid om aan te geven of alles een beetje in orde is. Mevrouw Woudstra.

De heer KOOPMANS (ChristenUnie): Voorzitter, de commissie heeft de geloofsbrieven onderzocht en ook deze keer akkoord bevonden. Mevrouw Boogaard kan derhalve toegelaten worden tot de raad.

De VOORZITTER: Goed, even voor de notulen en voor de luisteraars: dit was niet mevrouw Woudstra met een verkoudheid maar dat was de heer Koopmans.

Mevrouw Boogaard; waar is zij gebleven? Ik verzoek iedereen te gaan staan, als dat kan ook de publieke tribune. U kent de procedure, het klappen van de zweep. Het is allemaal heel eenvoudig: ik lees de verklaring voor en zegt mij na: "Dat verklaar en belooft ik".

Ik verklaar dat ik om tot lid van de raad benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en belooft dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik belooft dat ik getrouw zal zijn aan de grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van het gemeentebestuur naar eer en geweten zal vervullen. Dan verzoek ik u mij na te zeggen: dat verklaar en belooft ik.

Mevrouw BOOGAARD (PvdA): Dat verklaar en belooft ik.

De VOORZITTER: Hartelijk gefeliciteerd.
(*Applaus*).

1.b: Vaststelling agenda

De VOORZITTER: Ik stel voor om over te gaan tot de vaststelling van de agenda. Zijn er opmerkingen over? Nee?

1.c: Vaststelling verslagen

3. Rondvraag en interpellaties (n.v.t.)

4. Initiatiefvoorstellen (n.v.t.)

5. Ingekomen stukken

De VOORZITTER: Dan gaan we naar de ingekomen stukken. Zijn daar opmerkingen over? Ook niet.

5.a: Ingekomen collegebrieven

Nr. raad	Onderwerp	Ontvangen d.d.	afhandeling	cie. datum
1	Reactie op concept accountantsverslag 2016 PwC	28-6-2017	<i>betrokken bij agenda raad 12-7</i>	punt 8a
2	Geluidkaarten 2016 gemeente Groningen	30-6-2017	via cie. B&V	20-9-2017
3	Cultuurpijlers	30-6-2017	via cie. O&W	13-9-2017
4	Beantwoording toezegging uitbreiding openbaar subsidieregister	30-6-2017	via cie. F&V	13-9-2017
5	Scholingsplan voor personen aan de onderkant van de arbeidsmarkt	30-6-2017	via cie. W&I	20-9-2017
7	Brief Audit Committee n.a.v. accountantsverslag bij jaarrekening 2016 30 juni 2017	3-7-2017	via cie. F&V	5-7-2017
8	Erratum Gemeenterekening 2016	5-7-2017	via cie. F&V	5-7-2017
9	Financiën verhoogde asielinstream	6-7-2017	via cie. O&W	13-9-2017
10	Terugblik skybox-gebruik seizoen 2016-2017	6-7-2017	via cie. F&V	13-9-2017
11	Beschermingsbewind en bijzondere bijstand	6-7-2017	via cie. W&I	20-9-2017
12	Groene gevels	6-7-2017	via cie. B&V	20-9-2017
13	Jaarverslag parkeerbedrijf 2016	6-7-2017	via cie. B&V	20-9-2017
14	Definitief parkeerplan Korrewegwijk	6-7-2017	via cie. B&V	20-9-2017
15	Erratum 2 Gemeenterekening 2016	12-7-2017	<i>betrokken bij agenda raad 12-7</i>	punt 3a
16	Afhandeling vragen en toezeggingen raadscommissies rekening 2016	12-7-2017	<i>betrokken bij agenda raad 12-7</i>	punt 3a
17	Effect principeakkoord Cao gemeenten	13-7-2017	<i>betrokken bij agenda raad 19-7</i>	punt 3a
18	Uitbreiding stallingscapaciteit station Groningen Noord	13-7-2017	via cie. B&V	20-9-2017
19	Huisvesting afdeling Natuur- en Duurzaamheidseducatie (NDE)	14-7-2017	via cie. B&V	20-9-2017
20	Actualisatie welstandsnota	14-7-2017	via cie. R&W	13-9-2017
21	Onderzoek naar toekomst De Oosterpoort en de Stadsschouwburg	14-7-2017	via cie. O&W	13-9-2017
22	Aanpak fietsendiefstallen	14-7-2017	via cie. F&V	13-9-2017
23	Fietsstraat Beijumerweg	14-7-2017	via cie. B&V	20-9-2017
24	Projectofferte fietsparkeren binnenstad (flitsteam)	14-7-2017	via cie. B&V	20-9-2017
25	Stand van zaken Stichting Museum Canadian Allied Forces	14-7-2017	via cie. O&W	13-9-2017
26	Veiligheidsmonitor 2017-1	14-7-2017	via cie. F&V	13-9-2017
27	Stopformulieren politie	17-7-2017	via cie. F&V	13-9-2017
28	Rapportage SodM over Geothermie en beantwoording vragen ex art 41 RvO over gevolgen publicatie staat van de sector Geothermie	19-7-2017	<i>betrokken bij agenda raad 19-7</i>	punt 2a
29	Kinderopvangkosten	20-7-2017	via cie. W&I	20-9-2017
30	Boom Effect Analyse Opritten Definitief Ontwerp (DO) Westelijke Ringweg	20-7-2017	via cie. B&V	20-9-2017

31	Stand van zaken aanpak problematische jeugdgroepen	20-7-2017	via cie. F&V	13-9-2017
32	Voortgang amateurkunst	20-7-2017	via cie. O&W	13-9-2017
33	Informatie over verblijf in de bed bad brood-voorziening	20-7-2017	via cie. O&W	13-9-2017
34	Stand van zaken evaluatie straatcoaches Beijum	20-7-2017	via cie. F&V	13-9-2017
36	Tippelzone	20-7-2017	via cie. F&V	13-9-2017
37	Concept erfgoednota	20-7-2017	via cie. R&W	13-9-2017
38	OV-bureau o.a. begroting 2018 dienstregeling 2018 en trendmonitor 2016	20-7-2017	via cie. B&V	20-9-2017
39	Proces gebiedsondersteuningsnetwerk	26-7-2017	via cie. O&W	13-9-2017
40	Preadvis initiatiefvoorstel van de PvdD en de Stadspartij over hondenbelasting, niet voor honden uit asielen en opvangcentra	26-7-2017	via cie. B&V	20-9-2017
41	Stand van zaken Monitor Sociaal Domein	27-7-2017	via cie. O&W	13-9-2017
42	Reactie biedingen corporaties 2018	27-7-2017	via cie. R&W	13-9-2017
43	Daklozenmonitor Groningen 2003-2016	27-7-2017	via cie. O&W	13-9-2017
44	Ontwerp bestemmingsplan Meerstad Midden West	28-7-2017	via cie. R&W	13-9-2017
45	Brandweer Groningen - factsheet over 2016	10-8-2017	via cie. F&V	13-9-2017
46	Zienswijze ontwerpbegroting 2018 Noordelijk belasting kantoor	16-8-2017	via cie. F&V	13-9-2017
47	Vrijwilligersmakelaar (m.b.t. initiatiefvoorstel)	17-8-2017	via cie. O&W	13-9-2017
48	Provinciaal inpassingsplan (PIP) Fietsroute Plus Groningen-Winsum (wensen en bedenkingen)	24-8-2017	via cie. B&V	20-9-2017
49	Ontwerpbestemmingsplan Gasleiding Groningen- Winschoten	24-8-2017	via cie. R&W	13-9-2017
50	Oud en nieuw in de binnenstad, vuurwerkvrij	30-8-2017	via cie. F&V	13-9-2017
51	Vastgestelde jaarrekening en jaarverslag 2016 en begroting 2018 RHC Groninger Archieven	31-8-2017	via cie. F&V	13-9-2017
52	Verslag luchtkwaliteit 2016 gemeente Groningen	31-8-2017	via cie. B&V	20-9-2017
53	Informeel raadscommissie F&V (HRM) 20-9-2017	31-8-2017	via cie. F&V	4-10-2017
54	Bestemming Binnenstad Definitief ontwerp A-straat	1-9-2017	via cie. B&V	20-9-2017
55	Uitsluiten taxi's van busbaan Koeriersterweg	12-9-2017	via cie. B&V	11-10-2017
56	Week van de Veiligheid 2017	14-9-2017	via cie. F&V	4-10-2017
57	Evaluatie Inloopvoorziening GGZ 2017	14-9-2017	via cie. O&W	4-10-2017
58	Voortgangsrapportage 2017-II en Sleutelrapportage april - juni 2017	14-9-2017	via cie. F&V	4-10-2017
59	Informatie over de meerkostenregeling	15-9-2017	via cie. O&W	4-10-2017
60	Spelregels Experiment Coöperatieve Wijkraad	20-9-2017	via cie. F&V	4-10-2017

61	Implementatieplan en eindrapport Impactanalyse Omgevingswet gemeente Groningen	21-9-2017	via cie. R&W	15-11-2017
62	Cliëntervaringsonderzoek Wmo 2016	21-9-2017	via cie. O&W	4-10-2017
63	Beantwoording motie diffractiestroken of geluidsgoten	21-9-2017	via cie. B&V	11-10-2017
64	Samenwerkingsovereenkomst en Uitvoeringsregeling We the North 2017-2020	21-9-2017	via cie. W&I	11-10-2017
65	Beantwoording motie Handhaving	21-9-2017	via cie. F&V	15-11-2017
66	Voortgang onderzoek Dwarskijker	21-9-2017	via cie. W&I	11-10-2017
67	Voortgang en borging project Kansen in Kaart	21-9-2017	via cie. W&I	11-10-2017
68	Brandverloop Holland Casino en Brandweezorg binnenstad	22-9-2017	via cie. F&V	4-10-2017

5.b: Ingekomen overige stukken

Nr.	Afzender	Onderwerp	Dagmail d.d.	Advies/afhandeling
1.	Raadslid mw. Bloemhoff	Verzoek tijdelijk ontslag	30-6-2017	Tkn.
2.	Burger	Handreiking stedelijk goederenvervoer	30-6-2017	Tkn.
3.	Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk (NOV)	Alstublieft; voor een krachtige gemeenschap	30-6-2017	Tkn.
4.	Raad voor het Openbaar Bestuur	Advies Zorg voor samenhangende zorg	30-6-2017	Tkn.
5.	De Bridgebond	Welzijnsmanifest voor ouderen, juni 2017 t.b.v. gemeenteraadsverkiezingen	30-6-2017	Tkn.
6.	Vereniging Sport en Gemeenten	Bouwstenen lokaal sportbeleid voor politieke partijen	30-6-2017	Tkn.
7.	Instituut Maatschappelijke Innovatie	Gemeente en burgerkracht, hoe verder?	30-6-2017	Tkn.
8.	Burger	Toegankelijkheid informatiecentrum aanpak Oosterhamrikzone	3-7-2017	Ter afhandeling college
9.	Optiek Magnifiek	Ontwikkeling kop Oosterstraat	3-7-2017	Ter afhandeling college
10.	Adviescommissie Verkeer & Vervoer	Rol van de adviescommissie Verkeer en Vervoer en eventueel (hernieuwde) kennismaking met commissie Beheer & Verkeer	3-7-2017	Tkn.
11.	GMT	Zienswijze gemeente Groningen op Herindelingsontwerp Groningen, Haren en Ten Boer	3-7-2017	Tkn.
12.	College	Afschrift van reactie aan burger m.b.t. toegankelijkheid informatiecentrum aanpak Oosterhamrikzone	4-7-2017	Tkn.
13.	Burger	Publiek Vervoer wijziging MWO-taxi 2018; bezwaarschrift	4-7-2017	Ter afhandeling college
14.	College	Marktrapportage	5-7-2017	Tkn.
15.	O2G2	Bestuursverslag 2016	7-7-2017	Tkn.
16.	College	Reactieoverzicht bijeenkomst puddingfabriek Parkweg 16 mei	7-7-2017	Tkn.
17.	College	Reactieoverzicht bijeenkomst Big Building 17 mei	7-7-2017	Tkn.
18.	College	Beslisboom Groningen Spoorzone 2016-2021	7-7-2017	Tkn.
19.	Griffie	Verslag Begeleidingscommissie Stationsgebied 21 juni	7-7-2017	Tkn.

20.	Mezzo	Pamflet mantelzorg op weg naar de gemeenteraadsverkiezing	7-7-2017	Tkn.
21.	Prendid	Factsheet gemeenteraadsverkiezingen	7-7-2017	Tkn.
22.	Jachthaven Reitdiep	Brief verzonden aan de Projectgroep Plantontwikkeling Festivallocatie	7-7-2017	Tkn.
23.	Burgers Garrelswaer	Watersport Provincie Groningen	7-7-2017	Tkn.
24.	Burger	Papiermolen openingstijden	7-7-2017	Tkn.
25.	Optiek Magnifiek	De wanhoop nabij	7-7-2017	Tkn.
26.	Stichting Zwerfjongeren Nederland (SZN)	Een veilige woonplek voor elke jongere, t.b.v. verkiezingsprogramma	10-7-2017	Tkn.
27.	Betrokken familieleden	Afschrift van brief aan wethouder Schroot m.b.t. negatieve effecten gemeentelijke bezuinigingen op mensen met psychiatrische stoornissen	11-7-2017	Tkn.
28.	Burger Amsterdam	Ongewenste afoming	12-7-2017	Tkn.
29.	Jantje Beton, Nuso en Branchevereniging Spelen en Bewegen	De kracht van buitenspelen, t.b.v. verkiezingsprogramma	12-7-2017	Tkn.
30.	Taxi Midden-Groningen	Taxi's in Groningen	12-7-2017	Tkn.
31.	Oiko Credit	Interim-dividendoverzicht 2017	13-7-2017	Tkn.
32.	Koninklijke Nederlandse Muziek Organisatie (KNMO)	Subsidieaanbeveling 2018, t.b.v. verkiezingsprogramma	13-7-2017	Tkn.
33.	Burger	Geothermie en kans op bevingen	14-7-2017	Tkn.
34.	Bewoners Organisatie Beijum	Afschrift van brief aan college m.b.t. Beijumerweg fietsstraat	17-7-2017	Tkn.
35.	Bewoner Noorderhaven	Onderhouds subsidie historisch varend erfgoed	17-7-2017	Tkn.
36.	PWC	Jaarrekening en controleverklaring 2016	17-7-2017	Tkn.
37.	VNG	Staat van de gemeenten 2017	17-7-2017	Tkn.
38.	Het begint met Taal	Taalvrijwilligers halen anderstaligen uit achterstandpositie t.b.v. verkiezingsprogramma	18-7-2017	Tkn.
39.	Burger	Afschrift van brief aan college B&W m.b.t. Parkeersituatie Noorderhaven NZ	18-7-2017	Tkn.
40.	Longfonds en Stichting Houtrookvrij	Gezondheidschade van houtrook voorkomen t.b.v. verkiezingsprogramma	18-7-2017	Tkn.
41.	Bewoners Organisatie Beijum	Afschrift van brief aan college van B&W m.b.t. Leegstand maatschappelijk vastgoed Beijum	18-7-2017	Tkn.
42.	SoDM Warmtestad	Informatie die naar fractie 100p Groningen en RTV Noord is gestuurd	18-7-2017	Tkn.
43.	Burger	Campagne schuldvrij	21-7-2017	Tkn.
44.	Burger	Meetgegevens busbaan	21-7-2017	Tkn.
45.	Raad van de Jeugd	Positief jeugdbeleid in uw verkiezingsprogramma	21-7-2017	Tkn.
46.	College	Vastgestelde addendum Meerjarenprogramma aardbevingbestendig en Kansrijk Groningen	21-7-2017	Tkn.
47.	Bewonersvereniging Meer Buren	Structurele overlast Kaap Hoorn, Glamour Events, het nieuwe normaal	21-7-2017	Tkn.
48.	OMEM	Afschrift van brief aan NCG n.a.v. persberichten	21-7-2017	Tkn.
49.	Burger	Help de kleine zelfstandige ondernemer	24-7-2017	Tkn.
50.	Centraal Stembureau	Benoeming mevrouw Boogaard als vervangend raadslid	25-7-2017	Tkn.
51.	Burger	Verlenen omgevingsvergunning, exploitatievergunning Ubbo Emmius	27-7-2017	Tkn.

Nr.	Afzender	Onderwerp	Dagmail d.d.	Advies/afhandeling
52.	Burger	Onderhoud projectjes Oosterhogebrug ecologisch parkje	28-7-2017	Tkn.
53.	Burger	Straatgebruik, inrichting	7-8-2017	Tkn.
54.	OV Consumentenplatform	Alternatief Oosterhamriktracé	7-8-2017	Tkn.
55.	Bewonerscommissie Polmanstraat en Actiegroep gezond Hoogkerk	Handhaving inzake Polmanstraat (Suikerbuurt)	8-8-2017	Tkn.
56.	Prendid factsheet	Breng weer spanning in de gemeenteraadsverkiezingen	10-8-2017	Tkn.
57.	Golfslagadvies & Projecten Historisch Water Groningen	De kanaalzone ontwikkeling	14-8-2017	Tkn.
58.	Buurtvereniging A-Kwartier	Afschrift van bezwaarschrift tegen verleende vergunning omgevingsvergunning Hoekstraat 54 – verbouw bedrijfspand naar woningen	16-8-2017	Tkn.
59.	Groningen Verdient Beter	Crisisbeheersing versus rampenbestrijding	4-9-2017	Tkn.
60.	Duitse burger	Geen parkeergelegenheid – geen bezoek	14-8-2017	Tkn.
61.	Burger	Meetgegevens busbaan	14-8-2017	Tkn.
62.	Groningen Verdient Beter	Afschrift van brief aan college m.b.t. Veiligheid Zuidelijke Ringweg	28-8-2017	Tkn.
63.	Namens de Woonbond en de Natuur en Milieufederaties	Energiebesparing in de huursector als onderwerp in uw verkiezingsprogramma	28-8-2017	Tkn.
64.	Burger	Communicatie rondom Kansen in Kaart	29-8-2017	Tkn.
65.	Burger	Fietspad langs het Noord Willems Kanaal	30-8-2017	Tkn.
66.	Burger	Van casino in de brand naar FORUM uit de brand	30-8-2017	Tkn.
67.	Projectgroep Toegankelijk Groningen	Voortgangsrapportage Toegankelijk Groningen 2017	30-8-2017	Tkn.
68.	Burger	Mantelzorg als onderwerp van de gemeenteraadsverkiezingen	31-8-2017	Tkn.
69.	College	Afschrift van reactie op ingekomen mail m.b.t. bewonersparticipatie	4-9-2017	Tkn.
70.	College	Afschrift van reactie op ingekomen brief (februari) van Minister Kamp m.b.t. analyse ijkmoment gaswinning	4-9-2017	Tkn.
71.	Koepel van Nederlandse Verenigingen Van Gepensioneerden (KNVG) Nederlandse Vereniging van Organisaties van Gepensioneerden (NVOG)	Seniorvriendelijk gemeentebestuur t.b.v. verkiezingsprogramma's	4-9-2017	Tkn.
72.	Burger	Versnelling gasloosheid Groningen	4-9-2017	Tkn.
73.	Burger	Redhead Days in Groningen	13-9-2017	Tkn.
74.	Burger	Afschrift van reactie aan burgemeester m.b.t. Bewonersparticipatie Reitdiepzone	13-9-2017	Tkn.
75.	Lokaal FNV Groningen	Brief BUIG	8-9-2017	Tkn.
76.	Fracties VVD, PvdA, CU en GL Haren	Afschrift van open brief aan college Haren over petitie herindeling	7-9-2017	Tkn.
77.	Vluchtelingenwerk	Uitnodiging open AZC dag en actieprogramma t.b.v. verkiezingen	8-9-2017	Tkn.
78.	Bomenrijders	Kwekerijen kappen bomen	8-9-2017	Tkn.

79.	Burgemeester	Kandidatuur klimaatinstituut	8-9-2017	Tkn.
80.	Burger	Vindicat	12-9-2017	Tkn.
81.	Platform Cultureel Erfgoed Groningen	Eerste opmerkingen bij ontwerp Welstandsnota	11-9-2017	<i>Cie. R&W 13-4, punt B2</i>
82.	Onderwijs	Advies Decentraal onderwijsbeleid bij de tijd	11-9-2017	Tkn.
83.	VV Oosterparkers, directeur FC en sportjournalist	Eerbetoon Dick Nanninga	11-9-2017	Tkn.
84.	Gemeente Etten-Leur	Afschrift van brief aan Raad van Commissarissen van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	11-9-2017	Tkn.
85.	Juridisch en Bestuurlijk Adviescentrum B.V.	Basisdocument t.b.v. inspreekreactie inzake Masterplan Sontplein	12-9-2017	<i>Cie. W&I 20-9, punt A5c</i>
86.	Hanzehogeschool	Brief huisvesting internationale studenten voor de raadsfracties	12-9-2017	<i>Actualiteiten-debat 13-9</i>
87.	Duitse Architect	Grote Markt Groningen	12-9-2017	Tkn.
88.	Aprisco Vastgoed	Afschrift van brief aan college m.b.t. Masterplan Sontplein	14-9-2017	<i>Cie. W&I 20-9, punt A5c</i>
89.	Bewoners Grunobuurt	Een beter plan 2017	12-9-2017	<i>Actualiteiten-debat 13-9</i>
90.	Cliëntenraad	Ongevraagd advies over Beschermingsbewind en bijzondere bijstand	14-9-2017	<i>Cie. W&I 20-9, punt B2</i>
91.	Belanghebbende bedrijven	Willen betrokken worden bij 'Stad aan het Water'	18-9-2017	Tkn., ter afhandeling college
92.	Burger	Museum Ulgersmaweg weg	18-9-2017	Tkn.
93.	Belangenvereniging Meerdorpen	Vervolg op hoorzitting verkeersveiligheid	18-9-2017	<i>Cie. B&V 20-9, punt B1</i>
94.	Juridisch en bestuurlijk Adviescentrum B.V.	Aanvullende inspreeknotitie Masterplan Sontplein	18-9-2017	<i>Cie. W&I 20-9, A5c</i>
95.	Groninger City Club	Beleid Sontplein (betreft Masterplan Sontplein)	18-9-2017	<i>Cie. W&I 20-9, A5c</i>
96.	Bedrijvenvereniging WEST	Reactie op toekomstplannen Sontplein	19-9-2017	<i>Cie. W&I 20-9, A5c</i>
97.	Onderwijsraad	Werkprogramma 2018	21-9-2017	Tkn.
98.	Juridisch en Bestuurlijk Adviescentrum B.V.	Inspreekreactie inzake Masterplan Sontplein	21-9-2017	<i>Te betrekken bij raad 27-9, punt 6g</i>
99.	Action	Afschrift van brief aan college m.b.t. Groningen Sontplein	22-9-2017	<i>Te betrekken bij raad 27-9, punt 6g</i>
100.	Groninger Dorpen	Input verkiezingen Groningen (Groningen, Haren, Ten Boer)	22-9-2017	Tkn.
101.	Blokker Holding	Afschrift van brief aan college m.b.t. Procedure Masterplan Groningen, Big Bazar	25-9-2017	<i>Te betrekken bij raad 27-9, punt 6g</i>
102.	Carpet Right	Afschrift van brief aan college m.b.t. Voornemen beperking omvang woon gerelateerde PDV winkels op het Sontplein te Groningen	26-9-2017	<i>Te betrekken bij raad 27-9, punt 6g</i>
103.	ONL voor Ondernemers	Ondernemersmanifest t.b.v. Gemeenteraadsverkiezingen	26-9-2017	<i>Te betrekken bij raad 27-9, punt 6g</i>

104.	Burgers	Verklaring van geen bedenkingen omgevingsvergunning betoncentrale	26-9-2017	<i>Te betrekken bij raad 27-9, punt 6g</i>
105.	Het Kopland	Verhuizing Vrouwenopvang Groningen en uitnodiging afscheid op 14 oktober	26-9-2017	Tkn.
106.	Beter Bed B.V.	Afschrift van brief aan college m.b.t. het voornemen een minimale VVO in te stellen voor het Sontplein	27-9-2017	<i>Te betrekken bij raad 27-9, punt 6g</i>

6. Conformstukken

De VOORZITTER: Dan gaan we naar de conformstukken. Ik geef eerst de gelegenheid voor stemverklaringen. Mevrouw Van Duin.

Mevrouw VAN DUIN (SP): Dank u wel, voorzitter. De SP wordt geacht tegen onderdeel 6f, 'Wijzigingen Zondagse Winkeltijden 2017', te hebben gestemd wegens de bekende argumenten tegen een verdere openstelling van winkels op de zondag.

Wij stemmen ook tegen onderdeel 6g, 'Masterplan Sontplein'. We zijn het met een aantal dingen wel eens, alleen zien we hierin een glijdende schaal om meer winkelcentra buiten het stadscentrum open te maken. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Koopmans.

De heer KOOPMANS (ChristenUnie): Dank u wel, voorzitter. Ook wat betreft conformstuk 6f, de zondagse winkeltijden: zoals in de commissie al aangegeven vinden wij het onwenselijk dat de zondagse winkeltijden nog verder worden verruimd, hoe minimaal ook. Er is in dit voorstel in onze ogen te weinig rekening gehouden met andere belanghebbenden. Derhalve worden wij geacht tegen dit voorstel te hebben gestemd.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stadspartij): Ja dank u wel, voorzitter. Ten aanzien van 6f, de winkeltijdenwet: daarover zal mijn fractie verdeeld stemmen en word ik geacht te hebben tegengestemd.

En ten aanzien van 6j, 'Financiering bed, bad en brood': wij voelen ons zeer betrokken bij het onderwerp en de problemen rond om de bed-, bad- en broodopvang maar tot onze grote spijt zijn de toegezegde cijfers niet geleverd. Daarom zien wij ons genoodzaakt om tegen te stemmen.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Bolle.

De heer BOLLE (CDA): Ook over dat onderdeel een stemverklaring: de CDA-fractie stemt in met het voorstel om bed, bad en brood te financieren tot en met oktober. Het neemt echter niet weg dat wij de informatievoorziening vanuit het college op dit punt echt onvoldoende vinden. Alle gevraagde informatie is aanwezig en voorhanden maar wordt niet gedeeld. Daarmee voldoet het college niet aan de informatieplicht die het heeft. Wij betreuren het dat het juist met dit gevoelige onderwerp gebeurt.

De VOORZITTER: Mevrouw Koebrugge.

Mevrouw KOEBRUGGE (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ook over 6j, de financiering van bed, bad en brood: zoals we hebben aangegeven zijn wij nog niet overtuigd dat het geld daadwerkelijk door de gemeente uitgegeven moet worden. We vinden het ook onwenselijk dat het uit de algemene egaliseringsreserve gefinancierd wordt en daarom zullen wij niet instemmen met dit voorstel.

De VOORZITTER: De heer Van der Laan.

De heer Van der LAAN (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Onze fractie dient graag een stemverklaring in over 6k, het 'Gronings escalatiemodel woonoverlast'. We willen de burgemeester nogmaals meegeven dat we erg blij zijn met de uitwerking, dat we uitzien naar de openbare communicatie over het voorstel en natuurlijk de evaluatie met vertrouwen tegemoet zien, dus we stemmen uiteraard voor. Dank u wel.

De VOORZITTER: Zijn we er zo? Dan gaat het om de volgende conformstukken:

- 6.a:** Meicirculaire gemeentefonds 2017 (raadsvoorstel 14 juli 2017, 6479097)
- 6.b:** Kader meerjarige exploitatie projecten (raadsvoorstel 14 juli 2017, 6479115)
- 6.c:** Verklaring van geen bedenkingen omgevingsvergunning betoncentrale (raadsvoorstel 17 augustus 2017, 6532943)
- 6.d:** Wijzigingsverordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Groningen 2015 (raadsvoorstel 27 juli 2017, 6500124)
- 6.e:** Evaluatie en voortzetting Fonds Ondernemend Groningen (raadsvoorstel 20 juli 2017, 6487687)
- 6.f:** Wijzigingen Zondagse Winkeltijden 2017 (raadsvoorstel 31 augustus 2017, 6551061)
- 6.g:** Masterplan Sontplein (raadsvoorstel 28 juli 2017, 6500872)
- 6.h:** Wijziging parkeerregelgeving a.g.v. invoering betaald parkeren nieuwe schilwijken (raadsvoorstel 29 juni 2017, 6455805)
- 6.i:** Slimme fietsroute West (raadsvoorstel 22 juni 2017, 6445239)
- 6.j:** Financiering bed-bad-brood, juli tot en met oktober 2017 (raadsvoorstel 6 juli 2017, 6465241) + Informatie over verblijf in de bed-bad-brood-voorziening (collegebrief 20 juli 2017)
- 6.k:** Gronings escalatiemodel aanpak woonoverlast en Wet aanpak woonoverlast (raadsvoorstel 20 juli 2017, 6486669)
- 6.l:** Regulering evenementen in gebouwen (raadsvoorstel 29 juni 2017, 6456058)
- 6.m:** Inrichtingsleidraad openbare ruimte binnenstad (raadsvoorstel 1 september 2017, 6551566)

Ik stel u voor om in één keer over al deze stukken conform te besluiten.

7. 1-minuutinterventies

- 7.a:** Gebiedsontwikkeling Stationsgebied-Zuid (raadsvoorstel 20 juli 2017, 6478123)

De VOORZITTER: Wie mag ik daarover het woord geven? De heer Koks.

De heer KOKS (SP): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, de SP-fractie kan instemmen met dit raadsvoorstel, temeer daar maximaal rekening wordt gehouden met de wensen uit de buurt. Op een belangrijk onderdeel willen we de toezegging van het college en daar dienen we een motie over in. Het college zegt te streven naar een evenwichtige bevolkingssamenstelling in het Stationsgebied Zuid maar vindt het nu nog te vroeg om al vast te leggen dat ook sociale woningbouw daar een plek in krijgt. Voorzitter, de behoefte aan sociale woningbouw in onze stad is en blijft onverminderd groot. Het college wil dat het stationsgebied ongedeelde samenhangt met de Rivierenbuurt. Die buurt kent veel sociale huur. Logischerwijze moet de sociale woningbouw dus ook in het Stationsgebied Zuid plaatsvinden. Dat maakt de samenhang compleet. Als onze fractie in een paar A4'tjes de woorden 'een uniek gebied', 'toplocatie', 'city hub', 'flexibel', 'ideale locatie', 'exclusiviteit', 'klimaatadaptief' en 'ambitie' leest, dan zien wij de vierkantemeterprijs al met honderden euro's tegelijk stijgen. Niet bepaald een gunstige omstandigheid voor sociale woningbouw. Dus willen wij nu alvast vastleggen dat ongeveer 40% van de nieuw te bouwen woonruimte in de sociale sector plaatsvindt, al was het maar omdat woningcorporaties jaren vooruitplannen. Zie daarvoor ook de aanbiedingen van de corporaties die nu al lopen tot 2022.

Motie 1: Motie Stationsgebied, wonen voor iedereen (SP)

De raad van de gemeente Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 27 september 2017 besprekende het raadsvoorstel Gebiedsontwikkeling Stationsgebied Zuid,

constaterende dat:

- het college de raad verzoekt in te stemmen met het uitgangspuntendocument voor de gebiedsontwikkeling Stationsgebied Zuid;
- een van de uitgangspunten is de aansluiting tussen de Rivierenbuurt en het Stationsgebied Zuid;
- het college het nog te vroeg vindt om op dit moment uitspraken te doen over de verhouding koop- en huurwoningen;

overwegende dat:

- de behoefte aan woningen in de sociale huursector onverminderd groot is en blijft;
- de gemeente streeft naar evenwichtige bevolkingssamenstelling in wijken;

- uit de buurtraadpleging blijkt dat bewoners “een evenredige verdeling van sociale bewoning en koopwoningen” bepleiten;
- de Rivierenbuurt veel sociale huurwoningen kent, waardoor samenhang met het Stationsgebied Zuid ook in de bevolkingssamenstelling tot uitdrukking moet komen;
- corporaties jaren de tijd nodig hebben om sociale woningbouw daadwerkelijk te realiseren;

verzoekt het college:

- nu reeds in overleg te treden met de corporaties om uiteindelijk circa 40% van het woonvolume in Stationsgebied Zuid te realiseren in de sociale huursector;
- de raad te informeren over de uitkomsten van dit overleg in het ruimtelijk plan Gebiedsontwikkeling Zuidzijde;

en gaat over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Wie mag ik het woord geven? Ja, de heer Ubbens.

De heer UBBENS (CDA): Ja bedankt, voorzitter. In de commissie waren de meeste fracties positief over de uitgangspunten voor de ontwikkeling ten zuiden van het straks geheel verbouwde hoofdstation. Voor onze fractie bleef het tweede besluitpunt nog een struikelblok. Het college wil graag een plan uitwerken voor een parkeergarage onder het toekomstige busstation. In de commissie hebben wij gewezen op de risico's die daarmee worden genomen. Straks ontstaat er een grote parkeergarage met een miljoeneninvestering, terwijl de verdere gebiedsontwikkeling bijvoorbeeld nog jaren op zich kan laten wachten. Het college stelt voor de mogelijke garage eerst te gaan verkennen en pas later definitief ter besluitvorming te brengen. We willen graag van het college horen dat er nog een uitgebreide risicoanalyse zal worden gemaakt, waarbij ook geleerd wordt van vergelijkbare projecten elders. We noemen de CiBoGa-garage hier in onze eigen stad maar bijvoorbeeld ook de grote parkeergarage onder het verbouwde station in Rotterdam.

De VOORZITTER: Mevrouw Jongman.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Ja dank u wel, voorzitter. Veel ambities voor een nieuw gebied. De heer Koks noemde al een aantal woorden die daarbij horen. Wat ons betreft is het wel goed om ambitie voor dit gebied te hebben want we willen graag een betere verbinding naar heel Nederland maar ook naar de regio toe, beter openbaar vervoer en dat kan allemaal met deze ontwikkelingen.

Wel de kanttekening bij dit stuk dat het voor bewoners best ingrijpend is, omdat ook een deel van de Parkweg gaat verdwijnen voor de ontwikkeling. Maar dit alles verloopt wel in goed overleg en sowieso wordt de ontwikkeling goed besproken met omwonenden.

De parkeerplaatsen van de straat af in dit gebied vinden wij wel een goed idee maar ik sluit me eigenlijk aan bij het CDA. Het risico wordt gelopen. De wethouder zei het in de commissie letterlijk zo: “Het is eigenlijk duurder om later te bouwen dan dat het een tijdje leeg staat, eventueel”. We krijgen nog besluitvorming over de parkeergarage maar ook wij willen benadrukken dat het van belang is om het risico goed in beeld te hebben, want inderdaad is Rotterdam niet het beste voorbeeld voor een dergelijke ontwikkeling. Maar voor het overige stemmen wij in met het voorstel.

De VOORZITTER: De heer Kelder.

De heer KELDER (PvdD): Dank u wel, voorzitter. In het algemeen kunnen wij enthousiast zijn en onze waardering uitspreken over dit voorstel. We hebben in de commissie al het nodige hierover gezegd en hier hebben we ook een simpele tip meegegeven: denk bij het aanleggen van al dat groen eens aan extra bloemen en planten die geschikt zijn voor bijen. Zoals u weet gaat het erg slecht met de bijen en de sterfte onder bijen was de afgelopen winter in Noord-Nederland uitzonderlijk hoog. Wij zijn als mensen voor een groot deel afhankelijk van hen en steden kunnen een grote rol spelen in het behoud van de bijen. In steden als bijvoorbeeld Parijs doen de bijen het zeer goed vanwege het grote bloemenaanbod. Daarnaast heeft het college de ambitie uitgesproken om bij de gebiedsontwikkeling van het stationsgebied veel groen aan te leggen. Dus wat extra love and care voor deze essentiële insecten in onze Paris of the north, want dat zijn wij tenslotte, kan wat ons betreft geen kwaad. Om dit te bekrachtigen dienen wij een motie in.

De VOORZITTER: Ja, mijnheer Leemhuis, gaat uw gang.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Ja dank u wel, voorzitter. Het doel dat de Partij voor de Dieren nastreeft is ook voor mijn fractie belangrijk. De vraag die ik heb aan de Partij voor de Dieren is: is het misschien niet wat vroeg om voor een deel van de stad dat pas over zeven jaar klaar is, nu al over dit soort onderwerpen te spreken?

De heer KELDER (PvdD): Ik vind het nooit te vroeg om hierover te spreken en ik denk dat we er nu al bij moeten zijn. Als het college zegt: dat gaan we sowieso doen, dan is de motie misschien niet nodig maar dan wil ik het wel graag horen van het college. Wat ons betreft is het nooit te vroeg om hierover te beginnen.

Motie 2: Bij in sneltreinvaart (Partij voor de Dieren, Stadspartij)

De gemeenteraad van Groningen, in vergadering bijeen op 27 september 2017, ter bespreking van Gebiedsontwikkeling Stationsgebied-Zuid,

constaterende dat:

- twee op de vijf soorten ongewervelde bestuivers, zoals bijen, vlinders en kevers, met uitsterven worden bedreigd;
- de sterfte onder bijen afgelopen winter in Noord-Nederland uitzonderlijk hoog was;
- bijen 30% van ons voedsel bestuiven en voor 80% verantwoordelijk zijn voor de groei van wilde bloemen en planten;
- bijen essentieel zijn voor de biodiversiteit;

overwegende dat:

- steden en gemeente een grote rol kunnen spelen in het behoud van de bijen;
- het college de ambitie uitspreekt om bij de gebiedsontwikkeling van het Stationsgebied-Zuid veel groen aan te leggen;
- de bijen het in steden als Parijs zeer goed doen vanwege het grote bloemenaanbod;

verzoekt het college:

- bij de inrichting van het Stationsgebied-Zuid oog te hebben voor de belangen van bijen;
- hier in de aanleg van het groen rekening mee te houden;
- de raad hierover te informeren.

en gaat over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Anderen nog? Mevrouw Riemersma.

Mevrouw RIEMERSMA (Stadspartij): Dank u, voorzitter. Zoals in de commissie ook verwoord, kunnen wij in grote lijnen instemmen met dit voorstel. Er zijn wel een paar punten. Wat betreft de parkeergarage hebben we ook opgemerkt dat dit waarschijnlijk een veel te groot ding zal worden en erop aangedrongen om, als hij gebouwd moet worden, hem dan in ieder geval multifunctioneel te maken, zodat er ook andere dingen kunnen gebeuren. Verder sluiten we wat dat punt betreft aan bij wat het CDA heeft voorgesteld en gevraagd.

Verder verzoeken we het college om extra zorgvuldig om te gaan met de sloop van de bestaande bebouwing die er nog is en met de bewoners. En, Partij voor de Dieren, er zijn ook nog vleermuizen dus ik zou willen vragen om daarvoor ook zorgvuldigheid te betrachten. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Leemhuis.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. We zetten hier de eerste stappen voor een nieuw wijkje in Groningen met nadruk op voetgangers en fietsers. Een voortzetting van de compacte stad, dus wat mijn fractie betreft met functiestapeling, ook met wonen met een bijzondere functie. Wat mijn fractie betreft zetten wij daarbij ook in sociale huur, misschien in de bouw ook hoogteaccenten maar in ieder geval met een goede overloop naar de Rivierenbuurt. Mijn fractie wil daarbij graag aandacht voor bomen, voor groen, voor ecologie in de verdere planvorming.

En, zoals ik in de commissie ook al zei, wat onze fractie betreft is het van belang dat de ambitie misschien wel wat hoger mag als het gaat om het energiegebruik. Wat mijn fractie betreft gaat het hier niet om een energieneutrale wijk, wat al mooi is, maar zouden we kunnen kijken of wij al naar 2022 een energieleverende wijk kunnen realiseren die ook energie aan die Rivierenbuurt zou kunnen leveren.

Wat de garage betreft zegt mijn fractie dat het ook belangrijk is om die in de bredere discussie te betrekken rondom parkeergarages in de stad, zoals de museumgarage en de bioscoopgarage, waarbij je een uitruil zou kunnen overwegen. Dank u wel, voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u wel. Anderen nog? De heer Benjamins.

De heer BENJAMINS (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Ambitie is goed, daar heb ik in de commissie ook al veel over gezegd. Tevens zijn wij schatplichtig aan de toekomstige bewoners en gebruikers van het stationsgebied en deze stad. Een plicht om voor een goed leefklimaat te zorgen, voor een prettig verblijfsgebied maar ook voor samenhang in de nieuwe plannen. Aangezien de raad nu tevens besluit over te gaan tot nadere planuitwerking en technische voorbereiding van een meerlaagse garage, pleit D66 ervoor om zoveel en zo lang mogelijk in tijd, alle opties open te houden waar het gaat om innovaties, technologische ontwikkelingen en al onze duurzaamheidsambities. Die ontwikkelingen gaan in een dusdanig tempo dat het zonde zou zijn als we in 2025 bijvoorbeeld met de bouw starten en afhankelijk blijken van in 2018 onomkeerbare besluiten omtrent dan hopeloos verouderde technieken. Ik heb in de commissie een mogelijk toekomstbeeld geschetst en daar werd door sommigen wat bevreemd op gereageerd maar uiteraard is ook dat beeld dat ik geschetst heb niet vaststaand, wat mij betreft. Bij dezen nogmaals het verzoek aan het college om daar nog even op te reageren. Dank u, voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Woldhuis.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Voorzitter, dank u wel. Ik wil graag aansluiten bij de vorige spreker. Er zijn heel veel ambities. Ik heb af en toe een beetje het idee, dat gaf ik de vorige keer in de commissie ook al aan, dat we wel een beetje verzanden in alle ambities die we hebben maar ik kijk er heel erg naar uit om het ook daadwerkelijk op de tekentafel te zien liggen. De wethouder gaf al aan dat dit in het najaar komt. Tot zover, voorzitter.

De VOORZITTER: De heer Ruddijs.

De heer RUDDIJS (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Mijn fractie is erg blij dat het gelukt is om de internationale bussen voor het gebied te behouden. Complimenten daarvoor. En verder, maar daar zal ik straks ook nog wel bij de moties op terugkomen, zijn wij een groot voorstander van gemengde wijken in sociale woningbouw. Maar of dat nou automatisch betekent dat die motie zo in orde is, dat hoort u zo.

De VOORZITTER: Dank u wel. Het woord is aan de wethouder.

Wethouder VAN DER SCHAAF: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik begin even, als dat mag. Wethouder De Rook en ik hebben net als in de commissie de thema's wat verdeeld.

Ik begin even met alles wat te maken heeft met de toekomst van het gebied, met uitzondering van de hele discussie rond het parkeren in de parkeergarage, dat zal de heer De Rook doen. We hebben een uitgebreide discussie gehad in de commissie. Een goede discussie, wat mij betreft ook. Inderdaad veel ambities in het gebied, ook de heer Koks las even het lijstje op van wat we er allemaal mee beogen. En inderdaad is dat de ambitie die deze plek in de stad ook absoluut verdient, gezien de ligging, gezien het feit dat je niet zo vaak de kans krijgt om zo dicht bij de binnenstad zo'n gebied te ontwikkelen. Kortom, een enorme kans voor de stad.

Tegelijk weten we dat het inderdaad nog zo'n zes, zeven jaar duurt voordat we daadwerkelijk aan de slag kunnen maar dat neemt niet weg dat wij nu wel een hoofdbeeld nodig hebben om een aantal besluiten te kunnen nemen. Het betekent echter wel dat wij, als het gaat om het programma, en dan een programma in de brede zin van het woord, naast het feit dat we natuurlijk een aantal ambities hebben en algemene uitgangspunten, wel heel bewust nog een aantal dingen open laten. En ons pleidooi zou ook nadrukkelijk zijn om dat wel zo te laten om adaptief te kunnen zijn, om op nieuwe ontwikkelingen, de heer Benjamins had het er ook al over, op dingen die je nog niet helemaal kunt voorspellen, adequaat te kunnen inspelen en op dat moment de antwoorden te kunnen geven op de maatschappelijke problemen van dan. Tegelijkertijd is er wel een aantal algemene uitgangspunten die wij heel belangrijk vinden en waarvan we er ook van overtuigd zijn dat die over zes jaar nog steeds belangrijk zijn. Over twee daarvan is ook een motie ingediend. Dat is namelijk de betekenis van groen, ecologie in het gebied en de eerste motie die gaat over de betekenis van wonen voor iedereen. Daar ga ik dus even kort op in.

In zijn algemeenheid: pas alsjeblieft op met te veel vastleggen wat je over zeven jaar wilt. Maar aan de andere kant hebben wij niet voor niets een aantal uitgangspunten vastgelegd. In die zin zijn, naar het oordeel van het college, beide moties overbodig. Als ik begin bij de eerste motie van de SP, over wonen voor iedereen: laten we vooropstellen, dat hebben we in de commissie ook gezegd, dat het streven naar gemengde wijken niet alleen in het stationsgebied maar stadsbreed, een belangrijke doelstelling is van dit college en over zeven jaar nog steeds belangrijk is. Even los van wat het danmalige college vindt is dat voor de stad, is onze overtuiging, een permanent aandachtspunt. Dat leggen we ook vast in woonvisies, meerjarenprogramma's wonen, die we elk jaar weer herijken. Zo zullen we ook, op het moment dat het aan de orde is, als we daarover met woningbouwcorporaties spreken, over het stationsgebied spreken. Maar om nu al vast te leggen dat van een hoeveelheid woningbouw die op zich al onzeker is, omdat onzeker is in welke mate wonen een plek zal krijgen, 40% sociale woningbouw moet zijn is wat ons betreft net te rigide, dat gaat te ver. Zonder dat wij het streven naar gemengde woonwijk, wat in deze motie naar voren komt, wonen voor iedereen, niet zouden onderschrijven en dat staat volgens mij ook heel duidelijk in dat verhaal. Dus in die zin ontraden we de motie.

Voor de tweede motie geldt eigenlijk hetzelfde als het gaat om biodiversiteit, het belang van bijen en ook het belang van groen. Het moge duidelijk zijn dat klimaatadaptatie een woord is dat naar mijn idee in alle ruimtelijke stukken de komende tijd een rol zal spelen. Een essentiële vraag is de komende jaren hoe wij onze stad gaan vormgeven. Dat geldt ook voor het stationsgebied. We komen met een veel uitgebreider verhaal over hoe wij onze stad klimaatadaptief willen maken dus naar ons idee is dat voldoende geborgd en past het niet om dat door middel van een motie nog eens extra te benadrukken. In die zin is de motie overbodig.

De VOORZITTER: De heer Kelder.

De heer KELDER (PvdD): Voorzitter, het is me nog niet helemaal duidelijk. Is dit nu een toezegging dat u dit eigenlijk toch al wel doet of gaat doen?

Wethouder VAN DER SCHAAF: Kijk, voor alle duidelijkheid, we hebben een opvatting neergelegd in deze notitie over het stationsgebied en we hebben een brede ecologische visie over de stad, waarin we allerlei maatregelen voorstellen. Die twee dingen zouden meer dan voldoende moeten zijn, naar het oordeel van het college, om in de doelen die u hier stelt, om rekening te houden met bijen, om rekening te houden met het belang van groen, vertrouwen te hebben. Dus in die zin is een extra motie naar ons idee overbodig.

De VOORZITTER: Ik stel u voor dat wij overgaan tot besluitvorming. Mijnheer Koks? Oh, pardon, ja. Wilt u nu reageren? Doet u dat eerst maar even, dan krijgt daarna de heer De Rook het woord.

De heer KOKS (SP): Voorzitter, ik heb het antwoord van het college op onze volkshuisvestingsmotie uiteraard gehoord. Het college zegt: "We streven naar wonen voor iedereen". Het zit hem nou net in dat woordje 'streven'. Dat vinden wij niet zeker en duidelijk genoeg, vandaar dat wij onze motie handhaven. Dat is het eigenlijk.

De VOORZITTER: Wethouder De Rook.

Wethouder DE ROOK: Ja voorzitter, staat u mij toe om nog even in te gaan op de vragen die zijn gesteld over het parkeren in dat gebied. Ik denk de discussie van de commissie niet over te doen. Wat wij nu vragen aan de raad is een beetje zoals mevrouw Jongman het verwoordde: zoals wij nu aankijken tegen het parkeren, vindt u dat een goed idee? Mevrouw Jongman zei volgens mij: ik vind het op zich wel een goed idee maar ik vraag mij wel af hoe dat zich dan financieel verhoudt. Dat is exact het niveau waar wij nu commitment op vragen van de raad. Dus niet om al te zeggen: wij gaan dit doen, maar vooral om aan de raad te vragen of u dit een goed idee vindt. Wij moeten dit planologisch nog uitzoeken. Is dit überhaupt in te vlechten in de aanbesteding? Is dit technisch ook haalbaar? En ten derde, en daar heeft de raad helemaal gelijk in, dat het terug moet, zowel op de collegetafel als natuurlijk op de raadstafel met de vraag: kunnen we het dan financieel ook mogelijk maken? Maar als de eerste vraag, namelijk: vindt u het überhaupt een goed idee, al met nee zou worden beantwoord, dan hoeven wij al die andere drie dingen ook niet uit te zoeken. Dus vandaar dat we het op deze manier hebben geformuleerd en ik kan u toezeggen dat wij met de financiële uitwerking nog ter besluitvorming bij uw raad terugkomen, waarbij we ook een inschatting zullen maken van de risico's van zo'n parkeergarage. Die heeft niet alleen de raad

nodig maar die is natuurlijk ook voor het college van belang, voordat wij zo'n beslissing zouden gaan nemen. Zo moet u het stuk nu zien. Volgens mij delen we in die zin ook wel het belang van de parkeeroplossing op die manier maar de uiteindelijke besluitvorming op de vraag: gaan we het ook doen, die komt nog bij u terug.

Dan, ten aanzien van het parkeren heeft de heer Benjamins nog gezegd: "Je weet eigenlijk niet hoe de toekomst eruit ziet dus probeer daar dan ook ruimte voor te houden, zowel letterlijk als figuurlijk" en dat is ook wel heel erg terecht want we maken nu een parkeergarage die waarschijnlijk pas, als hij doorgaat, opengaat ergens halverwege de jaren twintig, zou je kunnen zeggen. Het is heel lastig om nu al te weten hoe de wereld er qua energie en mobiliteit uit ziet in bijvoorbeeld 2025. Dus wat we volgens mij moeten doen, en daar kom ik de heer Benjamins ook in tegemoet, is dat wij moeten zorgen dat we de opties openhouden om in te kunnen spelen op de actualiteit op het moment dat die zich voordoet. Dat betekent nu vooral niet te veel inkaderen en de opties ook qua ruimtegebruik en duurzame toepassingen naar de toekomst toe zoveel mogelijk openhouden, zodat we daar zo recent mogelijk beleid op kunnen gaan voeren om de kansen te benutten als die zich voordoen. Dus zo willen we daarmee omgaan. Volgens mij zijn de heer Benjamins en het college het daarover eens.

Dan heeft de heer Leemhuis nog wat gezegd over energie opwekken in dat gebied, laat mij dat ook nog even meepakken. We streven naar energieneutraal maar u moet het denk ik ook zo zien dat het college steeds, ook in het kader van ons energiebeleid, op zoek is naar manieren om het verbruik te verminderen en tegelijkertijd de lokale opwek te vergroten. Dus als wij hierbij kansen zien, dat de opwek nog boven de nul uit zal gaan, dan zal volgens mij het college die kans absoluut niet laten liggen. Zo kunt u de inzet van het college wat dat betreft ook zien.

Voorzitter, laat mij afsluiten door nog wel te zeggen dat wij hier toch wel een misschien wat moeizaam of langlopend dossier achter ons laten. Dat gaat namelijk over de toekomst van de Parkweg. Daar is veel over te doen geweest. Een dossier dat al jaren loopt. Mensen vragen ons al jaren om duidelijkheid en die duidelijkheid die mensen zo lang gevraagd hebben, ligt er nu met dit voorstel. Het is voor veel mensen geen gemakkelijke boodschap die in het voorstel naar voren komt, maar ik ben blij met hoe het overleg hierover is verlopen en ik ben eigenlijk ook bijzonder tevreden met hoe wij dit samen met de buurt tot een voorstel hebben kunnen laten komen. We zijn er nog niet maar ik denk wel dat het een heel belangrijke stap is, zeker richting de mensen die al zo lang aan de gemeente vragen om eens duidelijkheid te geven over de toekomst van hun omgeving. Dus volgens mij is dat een heel mooie stap, voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u wel. We gaan over tot besluitvorming. Zijn er stemverklaringen over Motie 1? Dat is de motie 'Stationsgebied, wonen voor iedereen'. Hoeft niet, mag wel. De heer Blom.

De heer BLOM (VVD): Dank u wel, voorzitter. Een te grote reservering voor één doelgroep leidt niet tot de gewenste diversiteit en legt een te groot voorbeslag en daarom stemmen wij tegen deze motie.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Banach.

De heer BANACH (Student en Stad): Dank u wel, voorzitter. Ik kan mij aansluiten bij de stemverklaring van de VVD.

De VOORZITTER: De heer Leemhuis.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Ja dank u, voorzitter. Wij zullen tegen deze motie stemmen. Ik heb gezegd dat mijn fractie het belangrijk vindt dat er een substantieel aandeel sociale huur in die wijk gaat komen maar we gaan pas later het programma vaststellen. Nu is het te vroeg.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Ruddijs.

De heer RUDDIJS (PvdA): Dank u, voorzitter. Mijn fractie vindt de gedachte achter de motie zeer sympathiek. Wij zijn ook voor gemengde wijken. Dat hebben we ook bewezen bij de Reitdiephaven en ook op deze plek vinden we dat van belang maar we zijn het eens met het college dat het te vroeg en te rigide is om dat nu op 40% vast te stellen. Dank u wel.

De VOORZITTER: We gaan stemmen. Gaat uw gang.

De GRIFFIE: Hij doet het niet.

De VOORZITTER: Even opletten. Welke fracties zijn tegen de motie? VVD, D66, ChristenUnie, CDA, Student en Stad, GroenLinks, Partij van de Arbeid, Stadspartij. De overige leden van de raad zijn voor. De motie is verworpen.

Motie 2. Doet hij het alweer of niet? We blijven het gewoon proberen.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Een stemverklaring?

De VOORZITTER: Stemverklaringen. Hoeft niet, mag wel. De heer Leemhuis.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Ja, ik was al begonnen. Dank u wel, voorzitter. Mijn fractie zou tegenstemmen met dezelfde redenering als net in de woordvoering. Wij willen graag een ecologische wijk en daar kan dit een onderdeel van zijn.

De VOORZITTER: De heer Ruddijs.

De heer RUDDIJS (PvdA): Ik sluit me aan bij de woordvoering van GroenLinks. Bij de stemverklaring, bedoel ik.

De VOORZITTER: We draaien het om. Wie is voor? Dat is een beetje om te testen of u bij de les bent. Partij voor de Dieren, SP, Stadspartij, 100% Groningen. De overige partijen zijn tegen. De motie is verworpen.

Dan hebben we het besluit zelf. Wie is voor het besluit? Ik zie dat alle fracties voor het besluit zijn. Het voorstel is aangenomen.

7.b: Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen gemeente Groningen 2018 (raadsvoorstel 31 augustus 2017, 6551059)

De VOORZITTER: Mevrouw Jongman.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Ja dank u wel, voorzitter. Het uitgangspunt is 100% kostendekkendheid bij begraven. Het mag maximaal 100% zijn en het college heeft de afgelopen jaren altijd ingezet op die maximale 100%. Wat ons betreft mag dat ook nog steeds minder en dat mag wat ons betreft ook terugkomen in de tarievennota.

Daarom hebben we besloten om op dit moment geen motie in te dienen, omdat we daar mogelijkwijs bij de tarievennota op terugkomen. We vragen het college bij dezen mogelijkwijs met onze wensen rekening te houden bij het voorbereiden van die tarievennota. Besluitpunt VI, daar zijn wij het dan niet mee eens maar daar komen we op terug. Voor het overige zijn we het helemaal eens met alle punten die voorgesteld worden.

De VOORZITTER: Dank u wel. Anderen nog? De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stadspartij): Dank u wel, voorzitter. Ik sluit mij aan bij de woordvoering van mevrouw Jongman.

De VOORZITTER: Dank u wel. De wethouder.

Wethouder VAN KEULEN: Dank u wel voorzitter, misschien even een korte reactie hierop. We hebben in de commissie hier ook uitgebreid over gesproken. Om te beginnen dank voor de steun, in ieder geval voor de rest van het voorstel. Ik constateer wel even dat wij op dit moment al geen kostendekkendheid hebben binnen ons begraafstelsel, zoals we dat hebben. U weet dat ongeveer 900.000 euro vanuit de algemene middelen hier naartoe gaan. In die zin denken wij als college dat we u hier een buitengewoon redelijk voorstel hebben voorgereken. Voorzitter, tot zover.

De VOORZITTER: Ik was een beetje te snel hè, mijnheer Koks?

De heer KOKS (SP): Ja.

De VOORZITTER: We gaan het gewoon nog even voor u overdoen.

De heer KOKS (SP): Ja, de SP sluit zich ook aan bij de woorden van de ChristenUnie.

De VOORZITTER: Zo doen? Als ik geen seintje krijg dat de techniek weer in orde is, dan gaan we gewoon weer met handen opsteken stemmen.

Wie is voor het voorstel? Ik constateer dat alle fracties voor het voorstel zijn. Het voorstel is aangenomen.

7.c: Actualisatie Uitvoeringsprogramma Binnenstad 2017 (Raadsvoorstel 1 september 2017)

De VOORZITTER: Mevrouw Jongman.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Dank u wel, voorzitter. Ambities voor de binnenstad; wij zijn het helemaal eens dat het college die heeft en uitdraagt en we zien aan de Westerhaven hoe het heel mooi beginnen van een nieuwe binnenstad aan het ontstaan is. Er is een heel plan dat hier aan ons voorgelegd wordt. Er staan heel veel zaken in. Allerlei visies worden eigenlijk samengevoegd. Daar zit wat ons betreft een heel aantal cruciale elementen in, als het ooit zover is, en die cruciale elementen zitten wat ons betreft in handhaving en oplossingen voor het fietsparkeren, in laden en lossen. Maar goed, de ideeën die erachter zitten zijn wat ons betreft goed en het is ook goed om die nu al uit te spreken.

Maar om in één minuut tot de kern te komen: het meest cruciale zit eigenlijk in het geld uitgeven in de toekomst. Als je kijkt naar de bedragen die erin staan, 22,5 miljoen euro en 42 miljoen euro extra, dan hebben we het eigenlijk best over heel veel geld voor de toekomst, weliswaar tot 2030. Maar wat wij eigenlijk na de commissievergadering hebben geconcludeerd met een aantal partijen, daar dien ik zo ook een motie voor in, is dat wij meer inzicht willen hebben in waarom wij zaken in de toekomst gaan uitgeven. We willen graag een weging van projecten, waarom die uitgevoerd moeten worden. Of een project prioriteit heeft, of een project noodzakelijk is en waarom dan. Of het een ambitie is, want je kunt iets ook heel graag willen maar er misschien geen geld voor hebben, of dat een project een logisch vervolg is van een reeds gerealiseerde ombouw, want we kunnen niet stoppen bij de Astraat als we de Westerhaven al hebben aangepakt.

De VOORZITTER: De heer Leemhuis.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. In het stuk staat: "Bij de herziening van de begroting van het uitvoeringsprogramma, eind 2017, doen we u concrete voorstellen voor prioritering." Is dat ongeveer wat u nu vraagt?

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Nou, wij gaan denk ik wel een tandje dieper dan een prioritering. Wij willen gewoon heel goed duidelijk afwegen waarom iets moet. Nou, ik noemde net het hele rijtje op. Een prioritering is: je zet van 1 tot .... hoeveel projecten zijn er, tot 60, wat eerst moet of het laatst moet. Wij willen echt een tandje dieper, omdat wij het echt over een substantieel bedrag voor de toekomst hebben dat we gaan uitgeven en wat we niet willen is dat we bij 1 beginnen en dan tot 50 aldoor ja moeten zeggen, omdat we bij 1 al ja hebben gezegd.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Voorzitter, ik ben benieuwd of de ChristenUnie en misschien ook andere indienende fracties dat al hebben gezien, dat er nu al een besluit gaat worden genomen over dat bedrag van 42 miljoen euro. Dat heb ik er in ieder geval niet in gelezen.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Nee, dat klopt, dat heb ik ook niet gezien met u maar wij willen als deel van de raad, als partijen die de motie zo gaan indienen, SP, CDA, Stadspartij, Student en Stad meer houvast, meer sturing op het bedrag dat we in de toekomst uit gaan geven. En de wethouder heeft gezegd: ja ik kom bij elk voorstel separaat bij u terug. Nou, dat hoort ook zo want wij gaan over het geld. Maar we willen ook niet in een soort fuik, ja dat vind ik een negatief woord, maar dat we eigenlijk vastlopen, dat we, omdat we 1 hebben gedaan, bij 10 niet meer kunnen stoppen. Wij willen echt die weging hebben en ook duidelijk hebben waarom iets moet, of het een ambitie is, nou ik kan het hele rijtje nogmaals opnoemen, maar er zijn misschien ook projecten onlosmakelijk aan elkaar verbonden. Wat ik net zei: als je bij de Westerhaven begint, kun je niet stoppen bij de Astraat en zeggen: nou doen we niks meer. Dat vinden wij logisch, dat je dat in ieder geval wel doet.

Nou, dat is kort samengevat onze motie. Ik ga haar zo indienen, voorzitter en ik wil nog even benadrukken dat wat ons betreft de uitkomst van de stemming van de motie toch wel bepalend is voor onze steun aan het voorstel. Wij willen namelijk best geld besteden aan de binnenstad, ook aan de toekomst van onze stad maar niet zonder een duidelijker beeld van de uitgaven. Dank u, voorzitter. Ik dien de motie dus in namens de SP, CDA, Stadspartij en Student en Stad.

De VOORZITTER: U hebt nog een interruptie, begrijp ik. Ik dacht dat u het woord wilde voeren maar nu moet mevrouw Jongman nog even terug. Gaat uw gang.

De heer RUDDIJS (PvdA): Ja voorzitter, dank u wel. Met name die laatste opmerking triggerde mij wel, dat u zegt: "Afhankelijk van het antwoord hiervan geven wij steunen of geen steun." Daar schrok ik wel van want ik wil wel een beetje aansluiten bij GroenLinks, of hier geen sprake is van een misverstand. In onze beleving wordt hier een soort meerjarenagenda gepresenteerd. Dit is de visie en daar zou je deze bouwstenen in kunnen gaan realiseren. Dus die tweede 42 miljoen euro is een heel groot bedrag maar het zijn ook waanzinnig grote projecten met looproutes van het Sontplein naar de binnenstad, de Diepenring, dat is een enorme ambitie. Maar u doet zichzelf toch tekort als u denkt dat als je nu akkoord geeft, je voor de komende dertig jaar al die projecten tot op de finesses helemaal hebt gefinancierd en vastgelegd. Vraagt u niet iets wat eigenlijk gewoon bij onszelf ligt en wat wij de komende jaren en misschien decennia hier gewoon stapsgewijs met zijn allen gaan besluiten?

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): We delen met u wat u zegt. De enorme ambitie voor de stad, dat delen we. We willen ook heel graag dat die stad voor de toekomst er goed uitziet. Maar het zit precies in de kern voor die bouwstenen. Wij willen meer weten over de bouwstenen. We zijn met zijn allen een huis aan het bouwen en we willen niet, als wij hier onderaan staan, dat we bovenaan niet weten waar we mee begonnen zijn. Dus we willen beter weten waar die bouwstenen uit bestaan. Waarom moet hij er liggen? Waarom moet hij groter of kleiner zijn? Dat is de essentie waarin wij, denk ik, helaas met elkaar van mening verschillen maar misschien komen we toch tot elkaar.

De VOORZITTER: De heer Leemhuis.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Voorzitter, is het niet zo dat wij op dit moment met elkaar in debat zijn? Ik kan me voorstellen dat mevrouw Jongman gewoon die vraag kan stellen en misschien dat het college daar iets over kan zeggen maar mevrouw Jongman dient al meteen een motie in. Ik ben ook wel een beetje benieuwd of mevrouw Jongman nog benieuwd is naar het antwoord van het college.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Ik ben altijd benieuwd naar antwoorden van het college maar ik had ook niet anders verwacht dan dat hierop gereageerd zou worden. Bij dezen.

Motie 3: De binnenstad stap voor stap (ChristenUnie, SP, CDA, Stadspartij, Student en Stad)

De raad van de gemeente Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 27 september 2017 besprekende het raadsvoorstel Actualisatie Uitvoeringsprogramma Binnenstad 2017,

constaterende dat:

- de gemeenteraad de visie Bestemming Binnenstad heeft vastgesteld en de raad verzoekt het daaruit volgende uitvoeringsprogramma vast te stellen;
- het uitvoeringsprogramma in bijlage 2 een tabel bevat waarin 55 projecten benoemd worden waarvan de realisatie voor 2030 afgerond moet zijn;
- voor een deel de kosten van deze projecten zijn gedekt uit het budget voor de realisatie van het kernpakket (22,5 miljoen euro) en het college nog komt met een verzoek tot aanvullende dekking van 4,3 miljoen euro;
- verwacht wordt dat voor de realisatie van alle projecten bovenop het kernpakket nog 42 miljoen euro extra nodig is;
- het college de raad eind 2017 de concrete herziening van de begroting Uitvoeringsprogramma Bestemming Binnenstad voorlegt;

overwegende dat:

- de realisatie en daarmee de financiering van het uitvoeringsprogramma jaren vergt waarbij gaandeweg extra projecten aan de lijst toegevoegd kunnen worden;

- voorkomen moet worden dat de raad geen andere keuze heeft dan extra budget ter beschikking te stellen omdat gerealiseerde projecten (in technische en/of esthetische zin) dwingen tot vervolgprojecten;
- een geraamd bedrag en een projectenlijst à 64,5 miljoen euro (22,5 miljoen euro kernpakket plus 42 miljoen euro extra) op dit moment onvoldoende inzicht geeft of een project noodzakelijk is, dan wel een ambitie is, dan wel prioriteit is, dan wel een logisch vervolg is op de reeds gerealiseerde herziening van de binnenstad, temeer daar het gehele uitvoeringsprogramma tot 2030 loopt;

verzoekt het college:

- in de herziene begroting aan te geven wat de kosten (zo nodig bij benadering) zijn van elk project en daarnaast inzichtelijk te maken waarom welk project moet worden uitgevoerd met een weging of een project prioriteit heeft, noodzakelijk is, een ambitie is of een logisch gevolg is van de reeds gerealiseerde ombouw van de binnenstad c.q. welke projecten onlosmakelijk aan elkaar verbonden zijn;

en gaat over tot de orde van de dag.

Toelichting: een project heeft prioriteit als bijv. onderhoud aan het riool moet worden uitgevoerd: werk met werk. Een project kan een ambitie zijn, bijvoorbeeld meer zitplaatsen of groen in de binnenstad. Een logisch vervolg kan zijn om gekleurde steentjes voor te zetten voor meer eenheid in de binnenstad. Sommige projecten kunnen aan elkaar verbonden zijn, bijvoorbeeld nu de Westerhaven vernieuwd is gaan we door met de Astraat en daarna de Brugstraat.

De VOORZITTER: De heer Ubbens.

De heer UBBENS (CDA): Ja dank u, voorzitter. Ja, anderhalf jaar geleden, februari 2016, stelde de raad het visiedocument Bestemming binnenstad vast. We waren toen positief over de plannen voor de omgeving van de A-kerk, de Westerhaven maar hadden weinig vertrouwen in de ideeën voor de oostkant van de binnenstad en de gevolgen van de visie bijvoorbeeld voor de Diepenring en met name de financiële haalbaarheid van de plannen. In mijn woordvoering destijds heb ik vraagtekens gezet bij de financiering van deze plannen. We hebben toen aangegeven te vrezen dat we straks met een half uitgevoerd plan zouden blijven zitten, omdat de kosten hoger zouden zijn dan de toen geplande 22,5 miljoen euro. Nu blijkt, anderhalf jaar later, dat deze vrees klopt. Sterker nog; toen waren we bang voor een half plan, nu moeten we misschien wel genoegen nemen met een derde plan. Met alle extra ambities is er 42 miljoen euro extra nodig. Dus van 22,5 miljoen euro naar 64,5 miljoen euro. De wethouder gaf aan dat met dit voorstel de raad nadrukkelijk aan het stuur zit maar ik heb juist het gevoel dat deze plannen meer dromen zijn. Om aan het stuur te zitten willen we graag veel beter kunnen inschatten welke gevolgen keuzes hebben. Dat er bijvoorbeeld nu al geld, dat is die 4,3 miljoen euro, extra nodig is voor het uitvoeren van de leidraad en de inrichting van de straten. Uiteindelijk hebben we, mocht maar 22,5 miljoen euro budget het maximum zijn, dus een gat en zou het minimumpakket niet meer kunnen worden uitgevoerd. Maar wij kunnen nu niet zien welk deel er dan niet meer wordt uitgevoerd. Daarom staan wij op de motie van SP, ChristenUnie en Stadspartij om bij de begroting van het uitvoeringsprogramma hier veel meer duidelijkheid in te verschaffen.

De VOORZITTER: De heer Koks.

De heer KOKS (SP): Dank u wel, voorzitter. Project 43 gaat over het stimuleren van wonen, daar is-ie weer, voor verschillende doelgroepen in de binnenstad. De markt wordt uitgedaagd met concrete plannen te komen. Evenwichtige bevolkingsopbouw in wijken is een belangrijke voorwaarde om de samenhang in de stadse bevolking stevig te laten zijn. Dat geldt ook voor de binnenstad. Een ongedeelde stad zonder arme of rijke wijken, dat is waar onze SP-fractie voor staat. Dat geldt ook voor de binnenstad. Een voorwaarde voor die samenhang is dat sociale woningbouw ook in de binnenstad plaatsvindt, al was het maar om mensen met wat lagere inkomens de kans te bieden te wonen in al dat moois dat ook met hun belastingcentjes gerealiseerd wordt in de binnenstad. Dan is pas de kans dat de binnenstad voor iedereen wordt.

De tekst bij project 43 vinden wij te slap. Met een manifestatie en een marktuitleiding zien wij geen woningen gebouwd worden in de volkshuisvesting. We willen dat het college corporaties actief benadert om tot 2030 in nieuwe of renovatiewoonvormen in de binnenstad volumes van ongeveer weer 40% in die sociale sector te realiseren.

Tot slot staan wij op de motie die net is ingediend. Onze hoofdreden is dat nog meer geld steken in een grootstedelijk project aandacht wegzuigt voor de kwesties waar mensen echt mee te maken hebben: de verkeersonveiligheid in wijken, het ontbreken van voldoende woonruimte, achterblijvend onderhoud in de openbare ruimte en gaten in zorg en welzijn. Wij investeren liever in wijken en buurten.

Motie 4: Binnenstad, wonen voor iedereen (SP, Stadspartij)

De raad van de gemeente Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 27 september 2017 besprekende het raadsvoorstel Actualisatie Uitvoeringsprogramma Binnenstad 2017,

constaterende dat:

- het college de raad verzoekt het uitvoeringsprogramma vast te stellen;
- in een van de projecten (nr. 43) gesteld wordt dat gaandeweg de woonbevolking in de binnenstad een gevarieerde samenstelling kent;

overwegende dat:

- de behoefte aan woningen in de sociale huursector onverminderd groot is en blijft;
- de gemeente streeft naar evenwichtige bevolkingssamenstelling in wijken;
- de sociale huursector een onmisbaar onderdeel is om gevarieerde bevolkingssamenstelling mogelijk te maken;
- corporaties jaren de tijd nodig hebben om sociale woningbouw daadwerkelijk te realiseren;

verzoekt het college:

- in overleg te treden met de corporaties om tot 2030 circa 40% van nieuw woonvolume of renovatie woonvolume in de binnenstad in de sociale huursector te realiseren;

en gaat over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Dank u wel. Wie mag ik verder het woord geven? De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stadspartij): Ja voorzitter, heel kort, anders ga ik terug naar de commissie. Ik kan mij aansluiten bij de bijdragen van de vorige spreker. Ik verwijs voor de rest naar mijn woordvoering in de commissie.

Tot slot is 64,5 miljoen euro ons ook te veel dus eigenlijk geldt voor ons hetzelfde als voor de ChristenUnie: als deze motie het niet haalt, zal het gevolgen hebben voor ons stemgedrag bij het uiteindelijke voorstel.

De VOORZITTER: De heer Lammers.

De heer LAMMERS (Student en Stad): Dank u, voorzitter. In de commissie waren wij positief over het uitvoeringsprogramma. We hebben in de commissie onder andere aangegeven het belangrijk te vinden dat de raad het stuur in handen houdt. Nu kregen we het idee dat in het uitvoeringsprogramma op zich wel staat dat de raad dit de komende jaren krijgt. Toch vinden wij dat de uitvoering van het verzoekpunt van de motie waar wij mede opstaan, juist handvatten biedt voor de raad om in control te blijven over wat er de komende jaren met de binnenstad gaat gebeuren. Vandaar onze steun daarvoor.

De VOORZITTER: De heer Kelder.

De heer KELDER (PvdD): Dank u wel, voorzitter. Nou, de binnenstadvisie is vooruitstrevend en we kijken uit naar een binnenstad waar je kunt fietsen zonder gelijk door een busje op de hielen te worden gezeten. We vinden de flexibiliteit rond de fietsers in de binnenstad mooi en ook is het goed om te lezen dat er meer groen in de stukken staat. Dat hopen we ook terug te zien. Het is natuurlijk belangrijk dat de stad bereikbaar en toegankelijk is voor iedereen. Zoals eerder gezegd: wij denken dat dit ook gebeurt door de alternatieve vervoersmiddelen.

Verder kunnen we ons in eerste instantie vinden in de motie die door een aantal partijen wordt ingediend en we zijn erg benieuwd naar de reactie van het college hierop. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Koebrugge.

Mevrouw KOEBRUGGE (VVD): Ja dank u wel, voorzitter. Ik ga de woordvoering in de commissie niet overdoen. We hebben al aangegeven dat we enthousiast zijn. Ik wil wel even ingaan op het punt van 42 miljoen euro. We zijn wel wat verbaasd over de insteek die nu gekozen wordt, juist omdat wij zelf ook

niet zomaar willen tekenen voor 42 miljoen euro. We willen weten wat er precies gaat gebeuren. We weten überhaupt nog niet waar dat geld vandaan moet komen maar we willen wel vooruit met de stad. Aan de ene kant willen we vaak plannen horen en dan vragen we altijd: wat kost dat? Dan maken we een inschatting van de kosten en dan krijgen we daar een overzicht van: het kan die kant opgaan. En nu moet het weer allemaal heel erg specifiek. Uiteraard wordt het uiteindelijk concreet. Volgens mij gaven de heer Leemhuis en de heer Ruddijs dat in interrupties net ook al aan. Uiteindelijk zal het allemaal heel concreet worden en kan de raad beslissen over wat er gaat gebeuren. De VVD ziet op dit moment het probleem daar niet in. We zijn juist blij dat we een indicatie krijgen en dat we weten welke kant het opgaat en kunnen de plannen verder steunen. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Leemhuis.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Ja dank u wel, voorzitter. Ik ben in ieder geval blij om te horen wat er tot nu toe in de raad over dit onderwerp is gezegd want dat is vooral weinig kritiek op de plannen zelf. Dat is ook logisch, het zijn goede plannen. Wat mijn fractie verder opvalt is dat er een aantal procedurele punten wordt genoemd, die ik op zich kan volgen. De dingen die bijvoorbeeld mevrouw Jongman noemt zijn op zich belangrijk; we moeten als raad goed inzicht hebben in de totale plannen en wat de gevolgen daarvan zijn. Het beeld van mij en mijn fractie is dat dit ook is toegezegd, dat het gewoon in de stukken staat dus ik ben ook wel benieuwd wat het college zo zal zeggen. Verder lof, ga zo door met deze plannen.

De VOORZITTER: De heer Ruddijs.

De heer RUDDIJS (PvdA): Dank u, voorzitter. Ja, ook mijn fractie is juist blij met de visie en ambitie die uit deze stukken straalt. Wij zijn ook blij dat het geen vrijblijvende visie is maar dat er ook het een en ander, ook al op de lange termijn, juist op geld is gezet. Dat maakt het behapbaar, dat maakt het bestuurbaar en stuurbaar vanuit deze raad en al onze opvolgers in de jaren na ons. Dus complimenten daarvoor.

De VOORZITTER: De heer Rustebiel.

De heer RUSTEBIEL (D66): Dank u wel, voorzitter. Ja, twee weken geleden vierde een aantal Groningers het veertigjarig bestaan van het verkeerscirculatieplan. Nou, daar kun je veel van vinden, maar het is wel zo dat de investeringen die toen zijn gedaan in de stad nog steeds renderen. Dit voorbeeld laat goed zien hoe je investeringen in een stad niet alleen doet voor nu maar dat het ook een investering is in de toekomst. Op die manier gaan wij ook naar deze plannen kijken want dat heeft heel veel impact op de generatie na ons.

In de commissie hebben we het nog gehad over de vraag of je nu investeert in stenen of in de stad. De SP begon daarover. Zo scherp ligt dat helemaal niet uit elkaar. Wij hielden een pleidooi voor de koppeling tussen een sociale en fysieke kant van stadsontwikkeling en letterlijk hetzelfde als over de binnenstad heb ik ook gezegd bij de Van Lenneplan. Dus wij zijn daar denk ik vrij consequent in.

De motie roept op tot samenhang in de plannen. Vanuit die leidraad wordt die samenhang juist aangebracht, denk ik. Die laat vanuit een breder perspectief zien hoe die plannen bij elkaar horen. Maar ik snap het punt van die motie op zich wel want in de uitvoering raken plannen elkaar en daar kan misschien het college nog wat over zeggen.

De VOORZITTER: Geen woordvoeringen meer vanuit de raad? Dan gaan we naar de wethouder.

Wethouder VAN KEULEN: Voorzitter, dank u wel. Laat ik beginnen met nogmaals mijn dank uit te spreken voor de inhoudelijke kant in ieder geval van de plannen want ik proef daar in wezen in uw raad behoorlijk wat enthousiasme voor en ik denk dat dit terecht is. We zijn nu een aantal jaren met dit project bezig. We zijn net begonnen met het vaststellen van de binnenstadsvisie, waarbij we ook concreet een x-bedrag hebben vastgesteld, ik kijk even naar de heer Ubbens, en daarbij hebben we ook steeds aangegeven dat dit het basispakket is. Dit gaat over het vergelen, zoals wij dat toen noemden, van de Oosterstraat, de Gelkingestraat, de bouw van een nieuwe brug, de aanpak van de Diepenring en ook de westkant van de stad. Dat was op dat moment bekend. We hebben tegelijkertijd aangekondigd: natuurlijk gaan we goed kijken wat we de komende periode nog aan verdere projecten kunnen identificeren. Dat hebben we de afgelopen periode gedaan. We hebben vorig jaar al een update gegeven van aan welke projecten we daarbij dachten. Dat was de eerste versie van het uitvoeringsprogramma. Gelukkig is het zo

dat naarmate de tijd vordert, dat uitvoeringsprogramma steeds concreter wordt. Juist ook, zeg ik tegen mevrouw Jongman, omdat wij niet willen vanuit het college dat u in een fuik terechtkomt. We willen u juist zoveel mogelijk inzicht bieden en we willen zoveel mogelijk samenhang van projecten laten zien. Vandaar ook dat wij nu dit heel uitgebreide uitvoeringsprogramma aan u voorleggen, wat al een slag concreter is dan dat het vorig jaar was, waar nu inderdaad bedragen bij staan. Maar u hebt gelijk als u zegt dat het nog geen bedragen zijn op projectniveau. Het zijn nog geen bedragen die helemaal doorgekristalliseerd zijn. Dat klopt helemaal, omdat het een proces is waar we met zijn allen in zitten. En wij zullen ieder jaar bij u terugkomen met een actualisatie van dit uitvoeringsprogramma, waarbij we inderdaad aandacht zullen schenken aan de samenhang van projecten, waarbij wij uiteraard aan zullen geven of een project moet of dat het een ambitie is. Allemaal gaan we dat doen. Alleen, op dit moment is dat er nog niet. Dat komt ook omdat het heel veel projecten zijn. Dat komt ook omdat het grootse plannen zijn, laat ik het zo maar formuleren. Tegelijkertijd ligt er nu, en ik hecht er toch aan om dat even te benadrukken, geen aanvraag voor 42 miljoen euro.

De VOORZITTER: Ik ga u even onderbreken want de heer Koks wil graag interrumpen.

De heer KOKS (SP): Ja, het is ongeveer de langste zin die ik ooit van mijn leven gehoord heb. Het basispakket, die 22,4 miljoen euro, daar zit eigenlijk al een fuikje in. Want die plusmaatregelen, die 4,3 miljoen euro, zijn onder andere bedoeld om die flankerende fietsmaatregelen te treffen die het mogelijk moeten maken dat de Astraat en de Brugstraat ingericht worden zoals ze zijn. Dus eigenlijk kunnen we al gaan nee meer zeggen op die 4,2 miljoen euro door de plannen met de Astraat en de Brugstraat. Dus dat bedoelen wij nou net met een soort fuik, zeg maar. Je kunt geen nee meer zeggen omdat voorafgaande dingen dan onder druk staan.

Wethouder VAN KEULEN: Ja voorzitter, het college ziet dat anders. We hebben u een basispakket aangegeven en het zou heel raar zijn, op het moment dat wij u niet zouden laten zien: wij doen dit nu en daar komt x-bedrag bovenop omdat het ambitieniveau hoger is geworden, omdat uw raad ook met extra wensen komt. Dus wat ons betreft is dat volledig transparant en inzichtelijk. En nogmaals: het is absoluut de bedoeling van dit college om u volledig mee te nemen in de kosten van ieder project afzonderlijk in de samenhang van de projecten. Wij zijn er ook van overtuigd dat we dat op de juiste manier in de stukken hebben staan. In die zin vinden het ook wel wat jammer dat deze motie hier ligt want ze is volgens ons niet nodig. De motie is overbodig want volgens mij gaan we dit precies op deze manier doen.

De VOORZITTER: De heer Ubbens.

De heer UBBENS (CDA): Ja bedankt, voorzitter. Ik kan het enigszins volgen maar aan de andere kant vind ik het ook lastig want als je zegt: er is 4,3 miljoen euro extra nodig om de ambities uit de leidraad uit te voeren en het is niet mogelijk om een extra dekkingsbron te vinden, dus we blijven met 22,5 miljoen euro zitten, dan hebben wij nu geen zicht op welk gedeelte van de plannen uiteindelijk niet uitgevoerd gaat worden. Betekent dit straks misschien dat de Ebbingestraat niet kan worden heringericht? Dat misschien de Kattendiepbrug niet uitgevoerd kan worden? Dan blijf je toch ergens met een half plan zitten? Want nu gaan we er wel van uit dat de rest van het plan alsnog kan worden uitgevoerd. Dus we gaan er eigenlijk al van uit dat er dekking moet worden gevonden voor het overige.

Wethouder VAN KEULEN: Voorzitter, ik zou aan deze raad willen teruggeven: daar gaat u dan zelf over. Dan maken wij voor u inzichtelijk welke keuze u kunt maken. Dan heb je het over het faseren van projecten, dan heb je het over herprioritering van projecten. Ik kan het niet mooier inzichtelijk maken dan dat ik doe, op dit moment. Het college, nogmaals, is op geen enkele manier van plan u in een fuik te laten zwemmen of een salamitactiek toe te passen, alleen gaat het uiteindelijk wel zoals het gaat. Dit is het bedrag dat u op dit moment beschikbaar hebt. Daarbinnen kunnen we prioriteren en als er extra middelen bij moeten, dan komen wij met een voorstel voor extra middelen, inclusief dekking. Ik zou niet weten hoe wij u beter kunnen bedienen, laat ik het zo formuleren.

De VOORZITTER: De heer Ubbens.

De heer UBBENS (CDA): Maar dat is toch nu eigenlijk al zo, dat er 4,3 miljoen euro extra nodig is? Waarom heeft u daar dan nu geen dekking voor? Of kunnen we straks nog zeggen: nee, doe toch maar niet dat extra inrichtingsniveau. Een deel van die uitvoering gebeurt toch al?

Wethouder VAN KEULEN: Maar die 4,3 miljoen euro extra gaat ook over de extra plus die u zelf hebt vastgesteld met de leidraad. Dat gaat niet alleen over het stuk waar we al begonnen zijn.

De heer UBBENS (CDA): Ja precies. Dus we zijn al niet meer in control hier want we geven een deel van het geld uit. Aan de achterkant blijft er straks misschien wel een stukje binnenstad over dat we niet meer kunnen aanpakken. Dus misschien is er straks wel een streepje ergens of misschien kan de Kattendiepbrug niet meer worden aangepakt binnen het budget. En dus kunnen we die brug niet aanleggen.

Wethouder VAN KEULEN: En voorzitter, nogmaals: u gaat zelf over die prioritering daarvan. We hebben dat budget nog niet voor die brug beschikbaar. Nou, voor die brug trouwens wel maar ook daarvoor komen wij weer terug bij u met een raadsvoorstel, met alle ins en outs en ook de fasering en de prioritering. We kunnen hier lang en breed over praten maar nogmaals: het is niet het doel van het college om u voor het gaatje te prutsen, u in een fuik te laten zwemmen. Dit is de meest transparante manier waarop wij het kunnen doen. Het zou heel vreemd zijn geweest voorzitter, als hier een voorstel had gelegen met 55 projecten zonder dat hier enige vorm van financiële vingeroefening achter lag. Dat zou raar zijn geweest.

De VOORZITTER: Laatste opmerking, de heer Ubbens.

De heer UBBENS (CDA): Nou, dat zou zeker heel raar geweest zijn maar die 4,3 miljoen euro moeten we waarschijnlijk sowieso uitgeven. Daar had dan wel weer een dekking voor mogen worden gevonden want daar ontkomen we toch niet aan. En straks krijgen we toch een situatie dat wij niet meer tegen extra middelen kunnen stemmen want ja, dan heb je zo'n half uitgevoerd plan

Wethouder VAN KEULEN: Ja voorzitter, daar is het college het dus niet mee eens, omdat u ook binnen die plannen nog heel veel kunt herprioriteren en kunt doen. Dat is zoals het is.

Voorzitter, ik denk dat ik hier nu voldoende op ben ingegaan. Ik denk dat het goed is dat wethouder Van der Schaaf nog wat zegt over de woonmotie van de SP en de Stadspartij.

De VOORZITTER: Dan misschien toch nog een laatste opmerking van de heer Ubbens.

De heer UBBENS (CDA): Ja, ik hoor de wethouder zeggen dat er binnen die middelen nog heel veel te herprioriteren is. Maar ik dacht juist dat die 22,5 miljoen euro een soort van basispakket was, waarbinnen nou niet zo heel veel te herprioriteren valt.

Wethouder VAN KEULEN: Je kunt herprioriteren, je kunt faseren, er zijn allerlei manieren om die 22,5 miljoen euro op verschillende manieren in te zetten. Dat is altijd zo. En nogmaals: we komen steeds weer bij u terug met nieuwe projectvoorstellen, met andere dingen, dus u zit volledig aan het stuur. Het is volledig transparant en we maken steeds volledig inzichtelijk wat we aan het doen zijn.

De VOORZITTER: Wethouder Van der Schaaf.

Wethouder VAN DER SCHAAF: Ja dank u, voorzitter. Ik zal even ingaan op de motie 'Binnenstad, wonen voor iedereen', ingediend door de SP en de Stadspartij. Laten we vooropstellen dat het college, dat staat ook in de stukken en hebben we ook in de woonvisie aangegeven, we hebben er zelfs een hele woonmanifestatie over georganiseerd, ook streeft naar diversiteit van wonen en aantrekkelijkheid voor diverse doelgroepen. Als je kijkt naar de huidige woningvoorraad in de binnenstad, dan heb je juist nu al relatief veel woonruimte in de wat lagere huursector. Juist veel in de betaalbare sfeer. Niet zozeer van corporaties, hoewel die er wel wat in bezit hebben maar vooral van particulieren. Overigens hebben corporaties wel substantieel bezit. Dus dat even voor het beeld. Wat hier in de motie gevraagd wordt, om bij nieuw volume of renovatievolume 40% sociale huursector te realiseren en dan, neem ik maar even aan, om daar ook met corporaties over te moeten gaan praten, dat is, zeg ik maar heel eerlijk, los van wat je er inhoudelijk van vindt, echt een illusie. De realiteit is bij de binnenstad, dat maakt de situatie ook wel anders dan bijvoorbeeld bij het stationsgebied of andere ontwikkelgebieden, dat wij als gemeente maar heel beperkt zelf grondposities hebben of ontwikkelposities hebben. Dat geldt trouwens ook voor de woningbouwcorporaties, die hebben die ook niet. Dus daarop sturen via grondposities is in die zin al bijna

niet mogelijk. Wat we vooral gaan doen op dit moment, want wij streven wel met de indieners van deze motie naar die diversiteit en ook behoud van sociale huurwoningen in en rond de binnenstad, is dat we er stevig op sturen dat de corporaties de woningen die ze hebben niet verkopen. En veel belangrijker: dat we ook proberen met nieuwbouw rond die binnenstad ook voor deze doelgroep het wonen aantrekkelijk te houden. Nou, we hebben het net al even gehad over het stationsgebied maar ik noem bijvoorbeeld ook de Eemskanaalzone, ik noem bijvoorbeeld ook de Oosterweg, waar betaalbare huurwoningen worden gerealiseerd en ook het Ebbingekwartier waar Nijestee nog een positie heeft. Dus op die manier proberen we het te doen. Maar om nu te zeggen: 40% in de binnenstad van alles wat verbouwd wordt moet sociale huur worden, dat is gewoon niet realistisch vanuit de positie die wij als overheid hebben. Dus we ontraden de motie.

De VOORZITTER: De heer Koks.

De heer KOKS (SP): Voorzitter, waar ik dan nog wel benieuwd naar ben: het college zegt in de stukken dat het wordt overgelaten aan de marktpartijen. Is er überhaupt al contact geweest met woningbouwcorporaties wat voor mogelijkheden zij zien binnen de binnenstad om hun sociale doelstellingen te realiseren?

Wethouder VAN DER SCHAAF: We hebben permanent of heel regelmatig contact met woningbouwcorporaties. En laten we vooropstellen: in de prestatieafspraken waar we nog uitgebreid met u over komen te spreken is het streven naar een ongedeelde stad een van de punten die we echt nadrukkelijker hebben opgenomen, meer dan ooit, omdat het actueel is. Daar hoort dus ook diversiteit rond het stadscentrum bij. Alleen, de realiteit is, als je kijkt naar wat corporaties op dit moment aan mogelijkheden hebben en wij ook als gemeente om het te faciliteren in die kleine binnenstad, binnen de Diepenring, dan moeten we gewoon realistisch zijn. De consequentie daarbij is wel dat we zeer terughoudend moeten zijn met het verkopen van sociale huurwoningen in de binnenstad. En, laten we wel wezen, u zegt: “We laten het over aan de markt” maar ‘de markt’ is natuurlijk een heel divers begrip. De realiteit is wel dat er op dit moment door marktpartijen, het zijn echt niet alleen maar pandjesbazen waar wij af en toe een wat moeilijke relatie mee hebben, ook wel degelijk in de betaalbare sector juist in de binnenstad wordt gebouwd.

De VOORZITTER: Ik stel u voor dat wij overgaan tot stemmen. Wij hebben als eerste de motie ‘De binnenstad stap voor stap’. Nog stemverklaringen? Niet? Dan verzoek ik u om als u voor bent, uw hand op te steken. CDA, Partij voor de Dieren, ChristenUnie, SP, Student en Stad, 100% Groningen en de Stadspartij. De overige partijen zijn tegen. Dan is de motie verworpen. Dan hebben we de motie ‘Binnenstad wonen voor iedereen’. Hebt u nog behoefte aan stemverklaringen? Mevrouw Jongman.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Ja dank u wel, voorzitter. Wij delen de ambitie van het college voor het beste voor de stad. Daar zijn wij het helemaal over eens. Maar als we het uitvoeringsprogramma bekijken, willen wij graag overzicht en grip op het vervolg. Aangezien de motie het niet gehaald heeft, moeten wij helaas tegenstemmen.

De VOORZITTER: Maar dit gaat over het stuk zelf, hè?

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Oh sorry, ik ben even abuis.

De VOORZITTER: Ja, het is een soort voorverklaring. Verder geen stemverklaringen? Dan gaan wij over tot stemming. Wie is voor deze motie? De fracties van de Stadspartij, de SP. De overige fracties zijn tegen. Dan is de motie verworpen.

Nu gaan we naar het voorstel zelf, mevrouw Jongman. Wie is voor het voorstel? Ik constateer dat de fracties van de Partij van de Arbeid, van 100% Groningen, van GroenLinks, van Student en Stad, van de Partij voor de Dieren, van D66 en VVD voor zijn. De overige partijen zijn tegen. Dan is het voorstel aangenomen.

8. Discussiestukken

8.a: Revitalisering Stadhuis (raadsvoorstel 15 september 2017, 6575740)

De VOORZITTER: Voor dit onderdeel zal de heer Benjamins de vergadering voorzitten.

De PLV VOORZITTER: Wie mag ik daarover het woord geven? Mevrouw Woldhuis, 100% Groningen.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Voorzitter, ik zal maar direct met de deur in het stadhuis vallen. Ik heb zwaar de indruk dat het college nogal aanstuurt op optie B, de verplaatsing van de raadzaal naar de derde verdieping. Wie niet beter weet zou zeggen dat het laten van de raadzaal op deze verdieping veel minder duur zou moeten zijn dan de raadzaal verplaatsen naar de derde verdieping maar volgens het stuk is dat niet waar en komt dat vooral omdat de herinrichting van de fractiekamers bij optie A behoorlijk in de kosten loopt. Het zal u ook niet verbazen dat wij de laatsten zullen zijn die zeggen dat de fractiekamers geen update verdienen. Tenslotte hebben wij niet eens een raam op onze kamer. Maar zoals het nu lijkt is dat dit gegeven gebruikt wordt om beide opties ongeveer even duur te maken. En wie naar het stuk kijkt, kan niet anders dan voor optie B gaan, met al die voordelen die groen kleuren in het stuk. Tel daarbij op dat in het stuk van beide opties wordt gezegd dat ze gevolgen hebben voor de monumentale status van het gebouw maar dat we pas zullen weten hoe dat uitpakt, als we de gekozen optie nader hebben uitgewerkt en uitgezocht. Ho, wacht even, voorzitter. Dat is toch de omgekeerde wereld? We kunnen toch geen keuze maken als de gevolgen van onze keuze niet duidelijk zijn? Dat is nattevingerwerk. We lezen wel in het stuk dat er gesprekken zijn geweest maar in het raadsvoorstel kan ik nergens een definitief advies van een monumenten- of een welstandscommissie vinden. Wij moeten dus nu als lekenbestuur voor een optie gaan zonder goede onderbouwing.

De VOORZITTER: U hebt een vraag van de heer Leemhuis.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Voorzitter, dank u wel. Een vraag, inderdaad. Staat er niet gewoon in de stukken waarom dat niet kan? In het stuk staat: "Er is geen plan dus er kan geen definitief advies zijn". En dat zal er ook nooit komen voordat er een definitief plan is.

De VOORZITTER: Mevrouw Woldhuis.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Ja, volgens ons is dat dus de omgekeerde wereld. Volgens ons kun je pas voor een optie gaan op het moment dat er een analyse is geweest, dat er onderzoeken geweest zijn naar de gevolgen van de keuzemogelijkheid. Dat is toch een heel normale gang van zaken? Wij gaan daarom mee in het voorstel, en dat staat zelfs in het voorstel van de monumentencommissie, om eerst een bouwhistorisch en architectuurhistorisch onderzoek te doen voordat we een definitieve keuze voor ontwerprichtingen kunnen maken. Anders gezegd: het voorstel is voor ons nog niet rijp voor besluit. Daarnaast wil ik nog even zeggen dat ik het opmerkelijk vind dat, toen wij voorstelden om de raadzaal naar buiten te verplaatsen, het college nogal nadrukkelijk sprak over "tweehonderd jaar democratische geschiedenis", "dit is het stadhuis, het politieke hart en dat moet maar zo blijven".

De VOORZITTER: De heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Ja, ik wil toch even een ordepunt maken, hoor. Ik ben het zelf niet vaak eens met dit college en ook wel vaak niet eens met het college maar in dit geval gaat het om een stuurgroep die met dit stuk komt. U kunt wel het college van alles verwijten maar dat zou onterecht zijn.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Mijnheer Dijk, we hebben hier al eerder over gesproken. Dat is ongeveer een jaar geleden en daar wil ik aan refereren. Toen zei het college al duidelijk: "Nee, dit is het politieke hart" en dat werd als argument tegen mijn verhaal gebruikt. Dus mag ik dat gewoon weer aankaarten?

De PLV VOORZITTER: Nee, de heer Dijk zegt iets anders.

De heer DIJK (SP): Nee voorzitter, u verwijt het college van alles maar er is een stuurgroep die dit alles in gang zet, die dit proces in gang zet. Dus wellicht zou u daar uw zorg moeten uiten en niet richting het college.

De PLV VOORZITTER: Mevrouw Woldhuis.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Goed, op verzoek van de heer Dijk zeg ik vanaf nu 'de stuurgroep'. Maar blijkbaar heeft de stuurgroep er geen moeite mee om de monumentale waarde van het gebouw zonder gedegen onderzoek als optie voor ons neer te leggen en dus mogelijk op het spel te zetten. Maar voorzitter, kan het niet zo zijn dat ons huis uit zijn jasje is gegroeid? Is het gebouw nog wel geschikt voor de invulling die we eraan willen geven? Ik vraag geen beslissing hierover maar vraag alleen of het onderzocht kan worden want ten eerste hoeven we dan niet in te grijpen in het monumentale karakter van het stadhuis. Ten tweede kunnen we ons de kosten van een dure verbouwing besparen en ten derde, als we kiezen voor optie A of optie B, zal er voor twee jaar een alternatief gevonden moeten worden en dat kost ook geld. Hoeveel weten we nog niet eens. En als we definitief de raadzaal buiten het stadhuis plaatsen, kunnen die kosten ook nog bespaard worden. Ten slotte nog een overweging van een andere aard: dit gebouw geldt als gesloten. Het heeft geen open uitstraling, met de kanttekening dat dit tweehonderd jaar geleden ook niet de bedoeling was bij overheidsbestuur-gebouwen. Toen wilden ze graag besturen zonder teveel gedoe van buitenaf. Nu onze gemeente naast de stad ook verschillende buitengebieden kent, is dit wellicht een goed moment om het politieke hart, de raadzaal zo in te richten en neer te zetten dat de toegankelijkheid voor alle Groningers gaat toenemen.

De PLV VOORZITTER: Mijnheer Dijk heeft een interruptie.

De heer DIJK (SP): Wat is volgens mevrouw Woldhuis de functie van een stadhuis?

De PLV VOORZITTER: Mevrouw Woldhuis.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Het gaat niet om de invulling van dit gebouw! Als u het stadspanel eens leest: 85% zegt dat het gaat om de monumentale waarde van het gebouw. Niet zozeer om de invulling. En wat ik veel belangrijker vind, mijnheer Dijk, is dat dit gebouw toegankelijk wordt. Ik vind het veel belangrijker dat de monumentale waarde van dit gebouw behouden blijft.

De heer DIJK (SP): Ja, dat vind ik ook.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): En daarom wil ik graag ...

De PLV VOORZITTER: Pardon, wilt u even allebei via de voorzitters spreken?

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): En dat u hier graag wil blijven om het politieke spel te bedrijven, dat is uw standpunt. Dat mag u zo verkondigen. Maar ik wil heel graag dat de monumentale waarde van dit gebouw blijft en daar pleit ik nu voor.

De PLV VOORZITTER: U hebt eerst nog een interruptie van de heer Dijk dan gaan we naar de heer Luhoff.

De heer DIJK (SP): Voorzitter, ik ga mijn vraag gewoon herhalen want ik vind de monumentale waarde van het pand heel erg belangrijk. Ik zit hier om het politieke spel te bedrijven, een volksvertegenwoordiger. Maar ik zou graag willen weten: wat is de functie volgens u van het stadhuis?

De PLV VOORZITTER: Mevrouw Woldhuis.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): U kunt mij dat nog een keer vragen en dan ga ik u daar nog een keer antwoord op geven. Ik vind het niet zozeer belangrijk dat het politieke spel hier plaatsvindt.

De heer DIJK (SP): Maar wat dan wel?

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Ik vind het veel belangrijker dat het gebouw zijn monumentale waarde behoudt. Daar wil ik de nadruk in mijn woordvoering op leggen.

De PLV VOORZITTER: Dan gaan we naar de heer Luhoff.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): En dan mag u straks aangeven wat de functies van het stadhuis moeten zijn.

De PLV VOORZITTER: De heer Luhoff.

De heer LUHOFF (D66): Voorzitter, wat ik niet zo heel goed snap aan het betoog van 100% Groningen en ik heb daar dan ook een vraag over, is: 100% Groningen geeft aan belang te hechten aan de toegankelijkheid van het gebouw, belang te hechten aan het historische karakter van het gebouw en het behoud van het monument. Tegelijkertijd wil ze een opdracht geven om ergens anders nog iets anders te gaan regelen voor de raadsvergaderingen. Bij elkaar opgeteld is dat een vele malen duurder optie dan de beide opties die hier vandaag voorliggen. En u wilt dat ook nog allemaal doen om geld te besparen. Kunt u dat uitleggen?

De PLV VOORZITTER: Mevrouw Woldhuis.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Ja, u trekt conclusies uit mijn verhaal die gewoon niet kloppen. Ik zeg alleen maar dat een optie C, namelijk kijken of wij ons politieke spel in een ander gebouw neer kunnen zetten, ook nog als optie meegenomen kan worden. Of het op zijn minst onderzocht kan worden. Ja, het kan dan de conclusie zijn dat er misschien een andere invulling in het stadhuis komt en wat die dan allemaal moet zijn, daar hebben we het dan wel een keer over. Ik vraag u alleen of het onderzocht kan worden. Alleen dat. Als blijkt dat er een ander overheidsgebouw is dat én veel toegankelijker is én een enorme kostenbesparing met zich meebrengt, waarom niet? Moeten wij dan hier op ons pluche zitten, omdat tweehonderd jaar geleden een keer is besloten dat wij hier met elkaar het politieke spel spelen? Nou, ik vind dus van niet.

De PLV VOORZITTER: We gaan naar de heer Blom.

De heer BLOM (VVD): Dank u wel, voorzitter. Mevrouw Woldhuis, als er geen invulling is voor dit gebouw, waarom moet het dan zo toegankelijk zijn? Waarvoor dan? Of houdt u van lege hulzen?

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Nee.

De PLV VOORZITTER: Mevrouw Woldhuis.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Nee, dit is ook de omgekeerde wereld. Nu gebruikt u mijn argument tegen mij, terwijl dit eigenlijk een argument moet zijn om voor de motie te stemmen.

De PLV VOORZITTER: Mevrouw Woldhuis, spreekt u via de voorzitter. Dit is de derde of vierde of vijfde keer dat u hier 'u' zegt en de raad rechtstreeks aanspreekt. Wilt u via de voorzitter spreken?

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Ja, dat wil ik, mijnheer de voorzitter. Mijnheer Blom gebruikt een argument tegen mij, terwijl het eigenlijk een argument is om mijn motie straks te steunen. Daarnaast kun je niet eens met het OV hier komen 's avonds. Moet je je voorstellen dat je straks in Ten Boer een raadsvergadering wilt volgen en dat je met je OV hier niet eens kunt komen. Is het dan niet veel beter en veel voor de hand liggender dat wij naar een gebouw kijken dat veel toegankelijker is en een grote besparing kan opleveren?

De PLV VOORZITTER: We gaan naar de heer Lammers.

De heer LAMMERS (Student en Stad): Dank u wel, voorzitter. Ik hoor mevrouw Woldhuis er nu allemaal dingen bijhalen maar de heer Dijk heeft de vraag gesteld wat zij vindt dat de functie van het stadhuis is. Als antwoord kregen wij te horen dat zij de monumentale functie het belangrijkste vindt. Maar zoals de heer Blom net ook probeerde te vragen, dat kan toch niet de enige functie zijn van zo'n gebouw midden op de Grote Markt? Wat wil mevrouw Woldhuis dan met het stadhuis, als de gemeenteraad er niet mag zitten maar het wel opgeknapt moeten worden?

De PLV VOORZITTER: Mevrouw Woldhuis.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Ja dank u wel, voorzitter. Student en Stad vraagt wat ik dan wil als invulling voor het stadhuis. Volgens mij gaat het hele voorstel over het gebouw. Dus daar heb ik het nu ook over, over de monumentale waarde van het gebouw en dat wij hier de boel voor 15 miljoen euro moeten verspijkeren. En ik zeg: laten we nou eens gaan kijken ...

De PLV VOORZITTER: Dat roept wederom een vraag op bij de heer Lammers.

De heer LAMMERS (Student en Stad): Ja voorzitter, de vraag is heel simpel. Wat wil mevrouw Woldhuis dat er in het stadhuis komt?

De PLV VOORZITTER: Mevrouw Woldhuis, u bent al bijna door uw tijd heen.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Nogmaals: ik ga daar geen antwoord op geven want ik wil benadrukken dat het mij erom gaat, net zoals het stadspanel met 88% van alle mensen die dat hebben ingevuld aangeeft, dat de monumentale waarde van het gebouw blijft.

De PLV VOORZITTER: De laatste vraag van de heer Luhoff.

De heer LUHOFF (D66): Voorzitter, mevrouw Woldhuis noemde net een bedrag van 15 miljoen euro. Het ligt natuurlijk een beetje aan welke optie het wordt welke kosten ermee gemoeid zijn. Maar als we het hebben over enkel de raadzaal, want die wilt u ook verplaatsen, waar ook geld mee gemoeid is, levert dat toch nooit een besparing op? Dan hebben we het nog steeds over een bedrag van 11 miljoen of 12 miljoen euro dat alsnog moet worden verspijkerd om dat historische karakter dat u zo belangrijk vindt te behouden.

De PLV VOORZITTER: Mevrouw Woldhuis, een antwoord en dan een afronding graag.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Voorzitter, u maakt nu een keuze voor optie A of optie B, althans dat vermoed ik, dat ga ik zo aanhoren. Maar u kunt zonder een gedegen onderzoek niet de monumentale waarde van dit gebouw inschatten. Dat is wat ik zeg. Dus óf er moet eerst meer onderzoek komen naar de monumentale waarde van dit gebouw óf, waar ik voor pleit, is dat er een andere optie voor dit gebouw ook nog bijkomt. Anders kunt u niet voor optie A of optie B kiezen. U kunt van uw keuze niet de gevolgen inzien en dat is wat ik zeg, voorzitter. En dan ben ik er doorheen. Wat mij betreft is de beslissing voor optie A of optie B echt veel te vroeg. Dank u wel.

De PLV VOORZITTER: Dank u wel, mevrouw Woldhuis..

Motie 5: Motie onderzoek raadzaal buiten het stadhuis (100% Groningen)

De raad van Groningen bijeen op 27 september 2017 besprekende het raadsvoorstel Revitalisering stadhuis,

overwegende dat:

- met de opties A en B uit het raadsvoorstel de gevolgen voor de monumentale status van het stadhuis onvoldoende in kaart gebracht zijn;
- een eventuele uithuisplaatsing van de raadzaal de kosten van een ingrijpende verbouwing en een tijdelijke voorziening tijdens die verbouwing voor een groot deel kan besparen;
- bij een uithuisplaatsing van de raadzaal er mogelijkheden zijn om de toegankelijkheid van het democratische hart op een hoger niveau te krijgen dan op de huidige locatie mogelijk is, mede gezien de onmogelijkheid het stadhuis nog langer met het openbaar vervoer te bereiken;

spreekt uit:

- nu geen keuze tussen optie A en B te willen maken;
- behoefte te hebben aan een nader onderzoek voor de gevolgen voor de monumentale status van het stadhuis bij zowel optie A als B;
- als optie C toegevoegd te willen zien een onderzoek naar de voor- en nadelen en de mogelijkheden van een raadzaal die buiten het huidige stadhuis is gesitueerd;

en gaat over tot de orde van de dag.

De PLV VOORZITTER: Wie mag ik dan het woord geven? De heer Ruddijs, PvdA.

De heer RUDDIJS (PvdA): Dank u, voorzitter. Ons stadhuis uit 1810 is een niet weg te denken icoon. Het neoklassieke gebouw is zelfs zo bijzonder dat het in 1836 in Paramaribo is gekopieerd. Het is daar neergezet en het is daar ook nog steeds een icoon in de binnenstad. Het bijzondere is dat ze op het gebouw zelfs nog een toren hebben gezet. En wij spreken nu van de mogelijke oplichting van het dak! Het is jammer dat de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed nog een heel grote slag om de arm houdt wat betreft de haalbaarheid van dit plan op deze manier. En dat is ook mijn eerste vraag aan de voorzitter van de stuurgroep: hoe taxeert hij nou het risico dat wij met zijn allen kiezen voor variant B en dat dan toch vrij snel duidelijk zal worden dat alle adviescommissies zeggen: nee, dat gaan we toch niet doen met dat oude gebouw?

Wij hebben natuurlijk als PvdA terecht, vinden wij zelf, zeer gepleit voor een sobere realisatie van het gebouw. Het gaat echt om de kernfuncties die je wilt hebben in het stadhuis en die horen in dit stadhuis, historisch gezien. Niets meer en niets minder. Daar hoort ook een goed functionerende raadzaal bij voor straks 45 leden en vanuit die noodzakelijke aanpassingen zijn wij ervan overtuigd dat we mee kunnen gaan in variant B, hoewel wij natuurlijk liever een goedkopere variant hadden willen steunen.

De PLV VOORZITTER: U hebt een vraag van de heer Bolle.

De heer BOLLE (CDA): Ja dank u, voorzitter. De PvdA zegt dat zij gepleit heeft voor een sobere variant en ook dat ze nu kiest voor optie B. Wat zou dan precies een heel luxe variant zijn, volgens de PvdA?

De heer RUDDIJS (PvdA): Nou, die varianten voorzitter, kunnen we in herinnering roepen als we de oude stukken zien. Er was een variant C. We hebben hier debatten gehad over of we hier alle functies van het Forum, bij wijze van spreken naartoe zouden trekken. Dat is allemaal niet gebeurd. Het is wat dat betreft sober als je kijkt naar de kerntaken van een stadhuis, in onze ogen. De raad, burgemeester en wethouders, wat ondersteunende functies, een managementteam, die horen in dit stadhuis en die krijgen op deze manier een goeie plek. Maar geen tentoonstellingen of congrescentra of koffiencentra.

De PLV VOORZITTER: De heer Bolle.

De heer BOLLE (CDA): Nee, precies. Dus de PvdA bedoelt met 'soberheid' de soberheid in het aantal functies dat het stadhuis zou moeten hebben.

De PLV VOORZITTER: De heer Ruddijs.

De heer RUDDIJS (PvdA): Onder andere. Daar begint het natuurlijk mee. Tegelijkertijd hebben we een balans gezien, die komt in optie B naar voren, tussen respect voor de cultuurhistorie, dat is ook wel leuk van de discussie van daarnet: ook als je hier geen functies hebt voor de lokale democratie, heb je nog steeds een monumentaal gebouw waar je ook wat mee moet, en functies die wij als raad en lokale democratie nodig hebben. Die vinden wij goed gevonden. Natuurlijk waren wij liever op een wat lager bedrag uitgekomen maar wij denken dat die optie met dat lagere bedrag niet voldoet aan onze eigen eisen.

De PLV VOORZITTER: Mevrouw Woldhuis.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Dank u, voorzitter. Ik hoor de heer Ruddijs zeggen dat hij respect heeft voor de historische en architectonische waarde. Waarom gaat u dan akkoord met een optie B zonder advies van een monumentencommissie? Een echt advies, ik heb het dus niet over de gesprekken in het verslag.

De PLV VOORZITTER: De heer Ruddijs.

De heer RUDDIJS (PvdA): Voorzitter, het zou best kunnen zijn dat 100% Groningen veel dichterbij het standpunt van de PvdA staat dan dat zij zelf denkt. Wij hebben ook gezegd dat wij wel zorgen hebben over dat wij nu een traject ingaan waaruit vrij snel of misschien veel later en te laat blijkt dat alle commissies en adviescommissies zeggen dat het helemaal niet haalbaar is. Vandaar ook onze vraag. Maar we gaan ervan uit, er zijn natuurlijk wel contacten geweest, dat we niet helemaal ins Blaue hinein aan het fantaseren zijn en dat er een grote kans is, maar dat hoor ik graag, dat deze aanpassingen acceptabel zijn.

De PLV VOORZITTER: Dan gaan we naar de heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Voorzitter, “Groningen heeft een aantal magere jaren achter de rug. De gemeente heeft flink bezuinigd en Stadgers hebben het moeilijk. De PvdA vindt het daarom niet verantwoord om miljoenen te investeren in een volledige make-over van het stadhuis. Eerst moeten de mensen in de stad erop vooruitgaan. Kortom, wij investeren liever in Stadgers dan in het stadhuis.” Ik lees dit voor. Het is precies een jaar geleden dat de PvdA hiermee kwam. En nu kiezen voor optie B, de meest luxe variant die eigenlijk veel meer doet dan strikt noodzakelijk want we kunnen hier prima vergaderen en ...

De PLV VOORZITTER: Een vraag, graag.

De heer DIJK (SP): ... er zes stoelen bijzetten. Hoe legt u dit eigenlijk uit en waarom hebt u die draai gemaakt, de afgelopen jaren?

De PLV VOORZITTER: De heer Ruddijs.

De heer RUDDIJS (PvdA): Ja voorzitter, dat leg ik heel graag uit want wij hebben met zijn allen een heel goed proces gehad. Juist raadsbreed, door het niet partijpolitiek te maken, hebben we gekeken en de meest extravagante varianten zitten er niet meer in. Die varianten waar u nu op duidt, die echt hartstikke duur zijn, die ten koste gaan van de Stadger misschien, die je moeilijk kunt verdedigen, die zitten niet meer in het voorstel. Het is natuurlijk in de beeldvorming wel typisch dat de duurste variant nu ook de variant is waar de PvdA van zegt: die is te verdedigen maar uiteindelijk is na een jaar trechteren die duurste variant helemaal niet de duurste variant. Het is alleen nu de optimale variant, als je kijkt naar het pakket van eisen en wat je dan in dit gebouw nodig hebt om te realiseren.

De PLV VOORZITTER: De heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Voorzitter, dan vraag ik mij af of de PvdA ook doorheeft dat er een minimale variant is. Die staat nu niet meer in deze plannen maar daar kunt u ook nog steeds voor kiezen. Die is 7 à 8 miljoen euro, de helft van het bedrag dat er nu wordt genoemd. Dan wordt de raadzaal opgeknapt, dan wordt de monumentale waarde van het pand gerespecteerd, er wordt gerenoveerd en er wordt verduurzaamd. Staat u open om daar ook naar te kijken?

De PLV VOORZITTER: De heer Ruddijs.

De heer RUDDIJS (PvdA): Wij staan voor alles open, juist hoe goedkoper hoe beter, maar we hebben niet voor niets het afgelopen jaar een proces met zijn allen doorgemaakt. We zijn gaan trechteren met criteria en daar zijn deze varianten uitgekomen en wij kiezen nu uit twee varianten. We hadden het liefst voor de goedkoopste variant gekozen maar als je kijkt op jaarbasis ...

De heer DIJK (SP): Die optie krijgt u zo.

De heer RUDDIJS (PvdA): Ik wil graag uitspreken. Als je kijkt naar de jaarlasten voor de gemeente, zijn de verschillen tussen de twee varianten die wij raadsbreed via deze stuurgroep daarvoor hebben laten komen niet zo groot en vinden wij het zeer wel te verdedigen, als je kijkt naar onze eigen randvoorwaarden, die vrij basaal zijn voor de functie van een stadhuis, dat dan dit kostenplaatje acceptabel is.

De PLV VOORZITTER: Dank u wel. Wie mag ik dan het woord geven? De heer Dijk, SP

De heer DIJK (SP): Voorzitter, bij eerdere besprekingen over de verbouwing van het stadhuis heeft de SP duidelijk gemaakt waar voor ons de prioriteit ligt. Het stadhuis en de raadzaal zijn voor ons als raadsleden slechts instrumenteel voor de debatten die we voeren en de beslissingen die wij nemen. Wij zijn hier slechts een aantal keren per maand. De SP-fractie vindt het wel van belang dat de vaste bewoners of de vaste werkers op het stadhuis een goed werkklimaat hebben. Het is daarom goed om onderhoud te plegen, te verduurzamen en te restaureren, zodat we dit kunnen garanderen. Dat verdient het stadhuis ook, gezien de monumentale status van het pand en de prominente plek die het in onze stad inneemt. Daarnaast zullen er na de volgende verkiezingen zes nieuwe raadzetels bij geplaatst moeten worden. Tot zover het

minimaal noodzakelijke. Let wel: dit kost al 7 à 8 miljoen euro. Investeren in Stadgers en niet in het stadhuis heeft dan ook de voorkeur van de SP-fractie. Deze voorkeur zien we ook terug in de uitkomsten van het stadspanelonderzoek, waar de VVD in de commissiebehandeling om gevraagd had. Reacties als “gain geldsmaiterie”, “het moet niet overdreven veel geld kosten”, “de burger betaalt de kosten”, “ik ben helemaal voor een prachtig stadhuis maar tegen megalomane pretenties van bestuurders en raadsleden”. De SP-fractie investeert liever in Stadgers en niet meer dan noodzakelijk in het stadhuis. Door niet overbodig meer geld uit te geven aan een verbouwing van de raadzaal, het meubilair en de revitalisering kan er geld worden bespaard, dat we uit kunnen geven aan Stadgers. We besparen dan zo’n 414.000 euro per jaar. Daarmee kunnen we, om maar twee lukrake voorbeelden te noemen, de individuele inkomenstoelag aan mensen met een smalle beurs na drie jaar in plaats van na vijf jaar toekennen. Daarmee kunnen we kleine verkeersmaatregelen die al jaren spelen en waar we iedere keer van horen dat er geen geld voor is, oplossen. Let wel, het is 414.000 euro per jaar.

Voorzitter, dit zijn zomaar twee voorbeelden waar de SP-fractie voor zou kiezen in plaats van het verbeteren van de zichtlijnen voor raadsleden of een nieuwe raadzaal op de derde verdieping. Daarnaast vinden wij een eventuele verhuizing van de raadzaal naar een nog te bouwen derde verdieping onwenselijk en risicovol. Uit het stadspanel komt naar voren dat 91% vindt dat aanpassingen aan de buitenkant alleen toegestaan zijn als ze passen bij het monumentale karakter van het stadhuis. Veel respondenten maken zich zorgen over de aanpassingen aan de buitenkant van het gebouw. Zij willen het liefst het gebouw zoveel mogelijk in de huidige staat behouden. Een nieuw en verhoogd glazen dak dat boven het stadhuis uitsteekt past volgens de SP-fractie niet in dit beeld.

Daarnaast vinden wij de onnodige ambitie financieel risicovol. De kans op kostenoverschrijding is groot en de SP vindt het onnodig dit risico te nemen.

We willen de VVD-fractie bedanken voor het aanvragen voor het stadspanelonderzoek. De uitkomsten hebben de mening en de argumentatie van de SP-fractie gesterkt. Dank u wel, hiervoor. Wij hopen dat de PvdA er nog steeds dezelfde mening op nahoudt als exact een jaar geleden. Investeren in Stadgers en niet in het stadhuis werd door de sociaaldemocraten breed uitgemeten op sociale media en in de publiciteit.

Voorzitter, laat het helder zijn: wij weten voor wie wij hier zitten.

De PLV VOORZITTER: U hebt een vraag van de heer Ruddijs.

De heer RUDDIJS (PvdA): Voorzitter, ik hoor de SP helemaal niets te zeggen over het proces waar we in zijn geweest met zijn allen. We hebben met z’n allen geprobeerd over de politieke grenzen heen te kijken wat verstandig is. We hebben criteria vastgesteld. De duurste varianten zijn afgefallen. Dus het frame dat u neerzet, alsof wij nu heel enthousiast de duurste variant neerzetten, is een beetje goedkoop want u weet zelf ook dat dit niet het geval is bij variant B. Er is ook een variant C en zo kunnen wij nog doorgaan. Het beeld klopt niet. Waarom blijft u suggereren dat wij enorm aan geldversmieterij, had u al genoemd, doen? Dat is gewoon niet waar.

De heer DIJK (SP): Nou, dat geldversmieterij is geen goed citaat van u uit de beantwoording van de mensen van het stadspanel. Maar er is een goedkopere variant. Dat is het minimaal noodzakelijke doen, 7 à 8 miljoen euro, het staat ook weer in deze plannen. Die variant wordt niet voorgedragen als optie. Daarvoor zal ik zo meteen een amendement indienen, dan kunt u daar zo meteen voorstemmen, dan hebt u een goedkopere variant en dan kunt u daadwerkelijk gaan investeren in Stadgers in plaats van in het stadhuis.

De PLV VOORZITTER: De heer Ruddijs.

De heer RUDDIJS (PvdA): Ja, ik zou de SP willen vragen waarom de SP dit nodig heeft. Kijk, als de SP kiest voor een heel sobere variant, is dat haar goed recht. Maar het diskwalificeren van partijen die zeggen: “we hebben een aantal criteria, we moeten hier toch met zijn allen op een bepaald niveau kunnen functioneren”, alsof we niet meer voor de Stadger opkomen of dat we dan een heleboel verkeersknelpunten kunnen oplossen, is een verkeerde gang van zaken. Waarom hebt u dat nodig?

De PLV VOORZITTER: De heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Voorzitter, ik heb het niet nodig. Sterker nog, ik heb het totaal niet nodig dat dit stadhuis verbouwd wordt. Als daar zes stoelen worden bijgezet, schuif ik graag een beetje op. Dan vind ik het ook prima. Ik heb het ook niet nodig dat we de publieke tribune enorm gaan uitbreiden. Ik heb dat

eerder ook al aangegeven. Als dat het probleem is, laten we dan vragen aan ambtenaren in de zaal hiernaast te gaan zitten met schermen. Bijvoorbeeld uw fractiekamer, die daar zit, laten we die ter beschikking stellen, dan kunnen ze daar gaan zitten.

De PLV VOORZITTER: De heer Ruddijs.

De heer DIJK (SP): Het is voor mij niet nodig maar ik vind dat als wij kunnen, wij het minimaal noodzakelijke moeten doen en investeren in de stad in plaats van het stadhuis.

De heer RUDDIJS (PvdA): Mijnheer de voorzitter, misschien kan de SP antwoord geven? Waarom hebt u niet eerder gezegd tegen de stuurgroep: houd maar op met die flauwekul?

De heer DIJK (SP): Voorzitter, dat heb ik ook gedaan. Ik heb in de commissiebehandeling gezegd: "Wij gaan voor de minimale variant, 7 à 8 miljoen euro. Wij hebben geen last van zichtlijnen. Ik kan de heer Blom, ook al zit hij daar achterin, als hij mij interrumpeert op het scherm prima zien. Ik kan prima met hem een debat voeren, daarvoor is het echt niet nodig dat we op een andere positie gaan zitten, op een andere manier. Totaal niet nodig. Al die andere functies, ik heb Starbucks voorbij horen komen in het verleden, gelukkig zijn die er allemaal uit maar ik zie nog veel meer poespas waarvan ik denk dat die totaal niet nodig is. Fractiekamers verbouwen, noem maar op. Ik vind het allemaal niet heel erg nodig en als we dat niet hoeven doen, dan moeten we dat geld vooral gaan steken in de stad.

Want, voorzitter, wij weten voor wie wij hier zitten. Wij hebben gezien dat veel bezuinigingen onder het mom van eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid terecht zijn gekomen op de schouders van vele Stadgers. Daarom vinden wij dat we ons als volksvertegenwoordigers bescheiden moeten opstellen. Daarom kiest de SP-fractie ervoor om te investeren in Stadgers en kiest de SP voor een sobere aanpak van het stadhuis, waarbij we alleen het minimaal noodzakelijke doen. Daarvoor dienen wij met het CDA een amendement in. Dank u wel.

De PLV VOORZITTER: Mevrouw Woldhuis.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Voorzitter, de heer Dijk vindt het geld heel erg belangrijk en die mening deel ik met hem. Maar wilt u dan uw blik ook wat verder openen en kijken of we misschien de invulling van de politiek ergens anders kunnen neerzetten, een plek die toegankelijker is en dus, waar u zelf ook heel erg voor pleit, ons uiteindelijk tot veel minder kosten brengt? Wat vindt u daarvan?

De PLV VOORZITTER: De heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Nou, dat laatste is sowieso niet waar. Als wij ergens anders gaan vergaderen, staat die ruimte stil en moeten we ergens anders ruimte huren. Volgens mij hebben we hier een prima raadzaal. Ik wil best herhalen wat ik net zei: zet er een paar stoelen bij en we kunnen op precies dezelfde manier vergaderen als we nu doen. Ik heb er geen enkel probleem mee dat het college een halve meter hoger zit. Dat verbetert de zichtlijnen. Voorzitter, nee echt, ik zie geen enkele reden waarom we zouden moeten verhuizen. Het staat hier al heel erg lang, een grote reden om het hier te laten. Misschien wordt het dan een beetje herkenbaarder voor mensen, dan weten ze dat. Er staat in het centrum van de stad een prominent gebouw, hartstikke mooi.

De PLV VOORZITTER: Mevrouw Woldhuis.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Voorzitter, dank u wel. De heer Dijk herhaalt keurig zijn eigen argumenten en dat is super maar u ging niet op mijn punt in van de toegankelijkheid. Namelijk 's avonds kun je hier nauwelijks met je OV komen vanwege de binnenstadbussen, waar u ook tegen hebt gestemd. Is het dan geen optie om eens naar een gebouw te kijken dat veel toegankelijker is dan dit stadhuis?

De PLV VOORZITTER: De heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Voorzitter, als je kijkt naar de minimaal noodzakelijke optie, dan doen we het onderhoud, het verduurzamen, we restaureren, we doen ook iets met het meubilair en we revitaliseren. Dat betekent ook dat we iets doen met de toegankelijkheid. Dat betekent niet dat die mensen op het

bordes, als ze in een rolstoel aankomen, heel gemakkelijk omhoog kunnen. Daarover ben ik het absoluut met u eens. Dan kunnen we kijken of we er aan de achterzijde voor kunnen zorgen dat mensen makkelijk naar binnen komen. Volgens mij hebben wij de bodes die mensen daar heel graag bij helpen om op die manier naar binnen te komen en als het gaat om het OV en de binnenstad dan kent u onze mening. Die bussen hier moeten wat ons betreft blijven rijden en misschien kunt u zich daar ook hard voor blijven maken.

Amendement 1: Minimaal noodzakelijke variant voor revitalisering stadhuis (SP, CDA)

De gemeenteraad van Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 27 september 2017, besprekende de revitalisering van het stadhuis,

constaterende dat:

- het aantal zetels uitgebreid dient te worden van 39 naar 45 zetels;
- hiervoor aanpassingen in de opstelling van de raadszaal noodzakelijk zijn;
- onderhoud en verduurzaming van het stadhuis respectievelijk noodzakelijk en wenselijk zijn;

overwegende dat:

- de betrokkenheid van en het vertrouwen in de politiek niet afhankelijk zijn van de indeling van de raadszaal en het stadhuis;
- de huidige indeling van de raadzaal geen enkele belemmering vormt voor het voeren van een politiek debat;
- de variant ‘minimaal noodzakelijk’ ook het noodzakelijke onderhoud en de gewenste verduurzaming weet te realiseren;

besluit het dictum I t/m IV te schrappen en te vervangen door:

- te kiezen voor de variant ‘minimaal noodzakelijk’ en deze variant en de voorbereidingskosten hiervoor verder uit te werken;

en gaat over tot de orde van de dag.

De PLV VOORZITTER: Dank u wel, mijnheer Dijk. Wie mag ik vervolgens het woord geven? De heer Blom, VVD.

De heer BLOM (VVD): Ja dank u wel, voorzitter. Het stadhuis is een icoon van de stad op een van de mooiste plekken in de stad en het gebouw verdient het dat we er goed voor zorgen. Dat gaat dus over onderhoud en ook over het bij de tijd houden van installaties en het klimaat. Dan hebben we het over de mensen die dagelijks in het gebouw werken. Zij verdienen een goed klimaat en een werkomgeving die aan de eisen voldoet en daarvoor moet er ingegrepen worden want de installaties zijn verouderd en aan vervanging toe. Ook de staat van het gebouw en zijn vertrekken vereist verbetering en daarnaast hebben we nieuwe eisen voor de raadzaal. In verband met uitbreiding van de raad moet er meer ruimte komen en aan de fractiekamers op zolder schort ook wel het een en ander. Een ander punt is dat de duurzaamheid van het gebouw te wensen overlaat, zoals het enkele glas dat er nu nog veelal in zit. Dat is niet meer van deze tijd en zeker niet als je een klimaatneutrale stad wilt worden. Kortom, dat er wat aan het stadhuis moet gebeuren is evident.

In de eerdere bespreking hebben we met steun van anderen aangedrongen op het inschakelen van het stadspanel en overleg met de welstand en monumentenzorg. In het nieuwe voorstel is dit uitgewerkt en toegevoegd, waarvoor dank. We hebben benadrukt dat draagvlak onder de bevolking belangrijk is en dit zijn de eerste stappen daarin, wat ons betreft.

De PLV VOORZITTER: U hebt een vraag van de heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Is de fractie van de VVD het met de SP-fractie eens dat aan alle voorwaarden, alle zaken die gedaan moeten worden aan het stadhuis, met de minimale variant wordt voldaan? Zo niet, welke dan niet?

De PLV VOORZITTER: De heer Blom.

De heer BLOM (VVD): Dat wat u voorstelt voldoet niet aan het programma van eisen zoals dat door de stuurgroep is opgesteld en waar wij mee in hebben gestemd. En als u daar voorbeelden van wilt: u hebt het aldoor over het bijplaatsen van stoeltjes, ja, ik denk dat dit een soort IKEA-variant is die nog veel goedkoper is dan die 8 miljoen euro. Maar dat voldoet ook niet, volgens ons.

De PLV VOORZITTER: De heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Voorzitter, dat is een beetje een flauw antwoord want dat is gewoon buiten de waarheid. De waarheid is namelijk gewoon dat die 7 à 8 miljoen euro, die minimale variant, ook in meubilair voorziet. Dus ik wil gewoon een eerlijk en fatsoenlijk antwoord van de VVD-fractie: bent u het met mij eens dat de minimaal noodzakelijke variant voldoet aan alle dingen die u net opnoemde? Zo niet, kunt u er een opnoemen die daar niet aan voldoet?

De PLV VOORZITTER: De heer Blom.

De heer BLOM (VVD): Meer ruimte in een raadzaal.

De PLV VOORZITTER: De heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Waar hebt u meer ruimte in de raadzaal voor nodig?

De PLV VOORZITTER: De heer Blom.

De heer BLOM (VVD): Ja, ik hoef toch niet uit te leggen dat er zetels bij moeten en ...

De heer DIJK (SP): Voorzitter, daar voldoet die minimale variant aan!

De heer BLOM (VVD): Het gaat alleen over het minimale onderhoud en het achterstallige onderhoud.

De heer DIJK (SP): Nee, dat is gewoon niet waar, voorzitter.

De heer BLOM (VVD): Er is gewoon in deze zaal te weinig ruimte.

De PLV VOORZITTER: We gaan naar de heer Bolle.

De heer BOLLE (CDA): Ja dank u, voorzitter. De heer Blom van de VVD zegt: "Er zit te weinig ruimte in deze zaal". In variant A wordt ook de raadzaal aangepast en daar staat inderdaad bij: "Het wordt een beetje passen en meten in de raadzaal". Maar variant A is een variant van 14,1 miljoen euro. Mijn vraag aan de VVD is: denkt u dat die zou kunnen voldoen? En dan een vervolgvraag: als die variant kan voldoen, kan hij ook voldoen in de minimaal noodzakelijke variant? Want daar wordt de raadzaal namelijk op exact dezelfde manier aangepakt.

De PLV VOORZITTER: De heer Blom.

De heer BLOM (VVD): Ik was nog helemaal niet toegekomen aan de varianten dus misschien moet u daar even op wachten.

Het college vraagt om een keuze te maken tussen optie A met de raadzaal op de huidige plaats en optie B met de raadzaal op de derde verdieping. De eerdere optie 0 is niet meer aan de orde en daar kunnen we mee instemmen. Die voldoet immers niet aan het programma van eisen want daarbij doen we alleen het strikt noodzakelijke en dat is te weinig om het gebouw optimaal te kunnen benutten en plaats te bieden aan de omvang van de nieuwe raad. Wat dan rest zijn de opties A en B.

De VVD is van mening dat we voor de optie met de meeste kwaliteit moeten kiezen, waarbij we weer jaren vooruit kunnen en het gebouw multifunctioneel gebruikt kan worden. Bovendien vinden we het belangrijk dat het stadhuis toegankelijk is voor allen en dat Stadgers de gelegenheid hebben om raadsvergaderingen live te volgen. Dan heb je voor een stad met de grootte van Groningen een tribune nodig met voldoende capaciteit. Bij optie A spreken we van een suboptimale oplossing. De raad past volgens de architect met een schoenlepel in de zaal en dat geeft wel aan dat er geen rek meer in zit als we optie A zouden volgen.

De PLV VOORZITTER: De heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Heeft de heer Blom gelezen in het stadspanel dat mensen het inderdaad belangrijk vinden om die gemeenteraad te kunnen volgen maar dat 81% daar in de opmerkingen bij heeft gezet dat de raadsvergaderingen ook prima elektronisch te volgen zijn? Dat ze digitaal te volgen zijn en dat het daarmee voldoet?

De PLV VOORZITTER: De heer Blom.

De heer BLOM (VVD): U weet ook wel dat die digitale uitzendingen ook niet altijd zonder haperingen verlopen.

De heer DIJK (SP): Voorzitter, dit zijn de woorden van het stadspanel, waar u om gevraagd had.

De heer BLOM (VVD): Ja dat weet ik.

De PLV VOORZITTER: Mevrouw Woldhuis.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Dank u wel. Voorzitter, de heer Blom geeft aan dat we gevraagd hebben om meer onderzoek; het stadspanel moet er goed bij betrokken worden en de monumentale status en de waarde daarvan. Maar ik ga er toch nog maar eens op hameren: er is geen advies van de welstandscommissie.

De PLV VOORZITTER: Dat was uw woordvoering. Hebt u nu een vraag voor de heer Blom?

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Ja, daar heb ik een vraag over. Hoe kunt u dan nu voor optie B gaan, als u dat zo belangrijk vindt?

De PLV VOORZITTER: De heer Blom.

De heer BLOM (VVD): Ja, u hebt het gewoon niet goed gelezen, mevrouw Woldhuis. Er staat duidelijk in de stukken waarom er geen definitief advies aangevraagd kan worden voor deze plannen. We hebben verzocht aan het college om in gesprek te gaan met de welstands- en met de monumentencommissie en om daar ook contact mee te houden en in het stuk staat hoe dat opgezet is en dat dit contact er ook blijft.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Voorzitter, mag ik daar nog even op reageren?

De PLV VOORZITTER: Mevrouw Woldhuis. Nee, u mag niet reageren. U mag een vraag stellen, een vervolgvraag, een verduidelijkende vraag maar u mag niet reageren op het standpunt van de heer Blom.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Dank u wel, voorzitter. Ik wil daar een vervolgvraag op stellen. Inderdaad, in het stuk staat ... Ik ben helemaal mijn vraag kwijt, laat maar zitten.

De PLV VOORZITTER: De heer Blom, vervolgt u uw betoog.

De heer BLOM (VVD): Ja, dank u wel. Twijfelen kan ook maar niet in mijn tijd.

De nieuwe raadzaal is bovendien ook geschikt voor andere gelegenheden, aangezien al het meubilair eruit kan en de vloer dus vrij gemaakt kan worden. De huidige raadzaal staat nu meestal leeg, wat doodzonde is. Dat zijn we allemaal wel eens. In optie B kan de raadzaal dus veel meer benut worden. Daarnaast biedt optie B ruimte als er later andere eisen aan de raadzaal gesteld mochten worden en daarmee is de zaal flexibel en toekomstbestendig.

De VVD kiest dus voor de kwalitatief beste en meest toekomstbestendige oplossing, waarbij de kernkwaliteiten van het stadhuis behouden blijven, waar medewerkers in een prettig klimaat kunnen werken, waar de raad zoals het hoort kan vergaderen en waarbij het stadhuis de uitstraling en de grandeur terug krijgt waar het recht op heeft. Voorzitter, dank u wel.

De PLV VOORZITTER: Dank u wel, mijnheer Blom. Wie dan? De heer Luhoff, D66.

De heer LUHOFF (D66): Dank u wel, voorzitter. Twee weken geleden, voorafgaand aan de commissievergadering, woensdag de 13de was het volgens mij, vielen de stukken uit de gevel van dit

stadhuis. En voorzitter, nu ben ik niet bijgelovig hoor maar toch had ik wel het idee dat dit huis ons iets wilde zeggen, deze maand. Een soort roep om hulp. Voorzitter, die roep komt niet onverwacht want zonder gekheid, je hoeft geen bouwkundig ingenieur te zijn om te zien dat onderhoud hier noodzakelijk is. De medewerkers hier ervaren dagelijks wat het is en hoe slecht het gesteld is met het binnenklimaat. Het energielabel en de bijbehorende energierekening zijn een duurzame stad onwaardig. Tel daarbij op de zes extra raadszetels die er in de volgende raadsperiode nodig zijn en de noodzaak tot verbouwing is wat ons betreft dan ook aangetoond. En voorzitter, dat is geen simpele opgave. Een beeldbepalend gebouw met grote historie in onze gemeente en wat ons betreft ook geen heel onbelangrijke functie, laat ik het zo maar zeggen. Dat is een hele opgave.

Voor ons is een aantal uitgangspunten van belang geweest. Laten we even beginnen met een verantwoordelijkheid die wij hebben als gemeenteraad om de gemeente ook in staat te stellen om goed voor het gemeentelijk vastgoed te zorgen. Te vaak hebben wij gemerkt dat een keuze voor de goedkopere variant, beknipten op de kosten, heeft geleid tot duurkoop, tot extra knelpunten in begrotingen.

Voorzitter, wij vinden ook dat de gemeente een bijzondere verantwoordelijkheid heeft als het gaat om monumenten en een monument in eigen beheer des te meer als voorbeeldfunctie. Maar dit gebouw met deze historie, mag niet verloren gaan.

Voorzitter, daarnaast willen wij het huidige maar ook het toekomstige stadsbestuur, zoals we hier allemaal bij elkaar zitten maar ook de gemeentelijke organisatie in staat stellen om op andere manieren, als we dat wensen, met de stad samen te werken aan deze stad. Daar hoort bij dat je een locatie hebt in het centrum, als het kan, die open en toegankelijk is maar die ook flexibel is, die flexibel kan worden gebruikt om op een goede manier met elkaar samen te werken.

En voorzitter, wij zien een raadsvoorstel waarbij er oog is voor de kosten op de langere termijn, waar een optie in staat die beter scoort op het gebied van duurzaamheid. We zien aandacht voor het historische karakter en mede op basis van aanvullende informatie zien we die aandacht nog een keer terugkomen. Maar we zien ook in optie B de beste optie als het gaat om openheid en flexibiliteit naar de toekomst toe. Op die manier kun je duurzaam gebruik blijven maken van de historie van dit prachtig pand. Dank u wel.

De PLV VOORZITTER: Dank u wel, mijnheer Luhoff. Dan gaan we naar de heer Bolle, CDA.

De heer BOLLE (CDA): Dank u wel, voorzitter en van harte. Voorzitter, het is helder dat er iets zal moeten gebeuren met het stadhuis. Onderhoud, verduurzaming en uitbreiding van het aantal zetels in de raadzaal, een aantal noodzakelijke dingen die echt aangepakt moeten worden. En als je dan de plaatjes uit het voorstel ziet zou je er hebbertig van worden. Prachtig verbouwde zalen met schitterend meubilair. Maar de mooie plaatjes zijn wat het CDA betreft niet leidend voor onze keuze. De vraag is: wat is nodig en waarom is het dan nodig? Wat is er echt noodzakelijk in de revitalisering van het stadhuis? De stuurgroep heeft dat op verzoek van de raad verder toegelicht en uitgewerkt in het noodzakelijke scenario. Daarin is te zien dat in het noodzakelijke scenario het onderhoud gelijk is aan dat in optie A en B. Duurzaamheidsaspecten zijn ook zoals in optie A en B, voor restauratie geldt dat de buitengevel, entree en gangen worden gerestaureerd. Alleen de derde verdieping, waar de fracties hun kantoor hebben, wordt niet aangepast en de raadzaal wordt ook aangepast, conform optie A. Al met al een variant die nog zo'n 7,5 miljoen euro kost en jaarlijks is dat 175.000 euro. Daar wordt ook van uitgegaan in de begroting.

De vraag ligt nu voor te kiezen voor optie A of optie B, respectievelijk 14,1 miljoen euro en 15,5 miljoen euro. Opties die jaarlijks nog zo'n 400.000 euro meer kosten dan de noodzakelijke variant en de dekking daarvoor is er nog niet. De vraag is dan ook: is het noodzakelijk? Want het lijkt erop dat met wat er nu voorligt, wij de duurste vierkante meters kantooruimte van Groningen aan het maken zijn en dat is wat ons betreft niet noodzakelijk en ook niet wenselijk. Als het lukt om dekking te vinden in die 400.000 euro jaarlijks, dan zijn er tal van zaken die belangrijker zijn voor de stad dan het stadhuis, wat het CDA betreft. Het CDA zou met dat geld investeren in wijken, in onderhoud, investeren in sport, in veiligheid en handhaving. Voorzitter, dat geld dat er nu dus nog helemaal niet is, heb ik in een zin al bijna twee keer uitgegeven maar dan wel aan zaken waar de Stadgers echt wat aan hebben. Als we op zoek gaan naar geld, dan is het wat ons betreft daarvoor en niet voor een super-de-luxe stadhuis. Wij kiezen daarom voor de variant waarin wij het noodzakelijke aanpakken en waarin we alsnog een heleboel goede dingen doen en ook een toekomstbestendig stadhuis hebben.

De PLV VOORZITTER: Dank u wel, mijnheer Bolle. Dan gaan we naar de heer Leemhuis, GroenLinks.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Dit stadhuis is een bijzonder monument voor alle Groningers en ver daarbuiten en er is veel achterstallig aan de onderhoudssituatie in dit pand en ook

aan de gebruiksmogelijkheden van het stadhuis. Daarom is het belangrijk om het klaar te maken voor de toekomst en niet op een houtje-touwtje-manier maar zoals we wel vaker hebben meegemaakt, recentelijk bijvoorbeeld ook bij de Oosterpoort, dat meer met ducttape aan elkaar hangt dan dat het een perfect gebouw is. Bruikbaarheid op de langere termijn voor het openbaar bestuur dat in nauw contact kan treden met de samenleving in de hele stad maar ook in het stadhuis.

De PLV VOORZITTER: U hebt een vraag van de heer Bolle.

De heer BOLLE (CDA): Voorzitter, welke variant vindt GroenLinks de houtje-touwtje-variant?

De PLV VOORZITTER: De heer Leemhuis.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): De strekking van wat ik daar zei is juist dat als we het nu goed en grondig aanpakken, we dan ook over langere tijd de functionaliteit van dit gebouw goed houden en ook aangepast aan nieuwe en andere eisen. Dus de optie waaraan de heer Bolle denk ik refereert, van de 7 à 8 miljoen euro, is de optie waarbij we over tien jaar of een aantal meer jaren er weer achter gaan komen dat het pand zich niet meer helemaal leent en niet helemaal klaar is voor verder gebruik, waarbij we dan alsnog die kosten moeten maken.

De PLV VOORZITTER: De heer Bolle.

De heer BOLLE (CDA): Maar waar baseert de heer Leemhuis van GroenLinks dat dan op? In die optie is heel veel hetzelfde als in optie A of in optie B. Het enige verschil is dat we de bovenverdieping niet aanpakken. Nu lijkt het alsof die meest noodzakelijke variant een soort van 'goedkoop is duurkoop' is maar er wordt alsnog 7,5 miljoen euro in het stadhuis geïnvesteerd.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Dat klopt. Dat is een groot bedrag en het is ook belangrijk dat dit gebeurt want het stadhuis moet goed onderhouden worden. Waar het om gaat is dat het niet alleen een gebouw is waar niks in gebeurt. In optie B, en dat is ook door bijvoorbeeld de heer Blom en de heer Luhoff genoemd, zijn meer mogelijkheden om op andere manieren mensen vanuit de stad de gelegenheid te bieden om in dit gebouw met de raad maar ook met elkaar in gesprek te gaan. Dat is voor mijn fractie wel belangrijk. Dat kan in wijken, ik zie al een vinger van de heer Dijk, maar dat kan ook in dit stadhuis heel goed en dat is ook belangrijk.

De PLV VOORZITTER: De heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Ja voorzitter, dat kan inderdaad in wijken maar het kan nu ook in het stadhuis heel goed. Dus ik vraag me af wat u daar allemaal van plan bent, hier in het stadhuis.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Waar het om gaat, en dat weet de heer Dijk ook, is dat deze ruimte alleen maar in deze opstelling gebruikt kan worden. We kunnen dus geen ander type bijeenkomst, geen grote bijeenkomst met mensen in de stad of daarbuiten organiseren en dat is een van de voordelen van een andere aanpak.

De PLV VOORZITTER: Nog een keer de heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Voorzitter, aan de overkant wordt er voor miljoenen een gebouw neergezet. Daar was u een groot pleitbezorger van. Daar kunnen toch ook wel van dat soort activiteiten worden georganiseerd? Kunt u mij uitleggen wat u dan exact hier van plan bent? Ik probeer daarachter te komen wat het scheelt inderdaad, zoals de heer Bolle zegt, gewoon 7 à 8 miljoen euro, dit vage, wat u nu bedenkt.

De PLV VOORZITTER: De vraag is duidelijk. De heer Leemhuis.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Waar het om gaat is dat het minimale niveau, waar de heer Dijk ook voor pleit, er niet voor zorgt dat hier nieuwe en extra dingen kunnen gebeuren, waar ook de stad van kan genieten. Als we zien wat bijvoorbeeld uit het stadspanelonderzoek komt, dan is er inderdaad heel veel waardering voor dit gebouw. Ik merk iedere keer als ik hier rondleidingen geef dat mensen zeggen: "Ik

zou hier wel vaker willen zijn, jammer dat hier zo weinig voor de stad gebeurt.” Dit lijkt mij een mooie manier om dit gebouw open te stellen.

Een historisch monument met moderne mogelijkheden, verduurzaamd en toegankelijk voor iedereen met meer ruimte en mogelijkheden om de stad te ontvangen en ermee in gesprek te gaan en ermee samen aan de stad te werken.

Dan heb ik tot slot nog een paar punten. Dat is ook al door een aantal fracties genoemd: maak vooral in de toekomst ook gebruik van die mensen die hier dag in dag uit werken, niet dag en nacht. Soms wel. Maak bijvoorbeeld ook gebruik van de ervaringen van de bodes die het functioneren van dit gebouw op hun duim kennen. Ook mijn fractie blijft, net als de heer Ruddijs heeft gezegd en eerder ook de heer Sijbolts, wel scherp op die dakconstructie. Dat is voor mijn fractie ook belangrijk, dat die niet totaal uit de toon gaat vallen bij dit monumentale gebouw. Ook zijn wij nog niet helemaal enthousiast over de specifieke invulling van de raadzaal in optie B. Het is een artist impression maar het mag nog wel wat interessanter worden.

Mijn fractie dankt de projectgroep voor de heldere aanvullende informatie. Mijn fractie heeft al in een eerder stadium gezegd voor optie B te zijn en die informatie bevestigt die keuze. Dank u wel.

De PLV VOORZITTER: Dank u wel, mijnheer Leemhuis. Dan gaan we naar de heer Sijbolts, Stadspartij.

De heer SIJBOLTS (Stadspartij): Ja dank u wel, voorzitter. Voor de Stadspartij is altijd een aantal zaken van belang geweest waar het gaat om het revitaliseren van dit huis voor de democratie. De Stadspartij wil een zo open mogelijk en toegankelijk stadhuis, waar alle Stadgers zich welkom voelen en laagdrempelig naar binnen kunnen en willen lopen. Alle Stadgers moeten zich welkom voelen en er willen komen.

De huidige plek van het stadhuis is al sinds de 13de eeuw de plek van de Groninger democratie. Een uniek gebouw met een grote maatschappelijke betekenis en een grote monumentale waarde maar dus ook een historische waarde want in al die paarhonderd jaar zijn hier natuurlijk veel dingen gebeurd. Colleges gevallen, colleges gevormd, coalities gesmeed, zo kan ik best nog wel even doorgaan.

Wat ons betreft heeft altijd voorop gestaan dat het historische en monumentale karakter behouden moet blijven. Een reactie die via de enquête ook is binnengekomen, dat er al genoeg gesloopt is in de stad Groningen, is de Stadspartij uit het hart gegrepen. In juni steunden wij de suggestie van de VVD om een onderzoek via het stadspanel te doen. En als ik het stuk dat nu voorligt lees, dan ziet de stuurgroep de uitkomsten van het onderzoek als een bevestiging van, en dat is nog wel even belangrijk om te noemen, de door de raad geleverde bouwstenen. We zijn als raad natuurlijk al een paar jaar bezig in dit proces en hebben op verschillende bijeenkomsten inderdaad boven de politiek uit onze input geleverd. Wat dat betreft is kritiek op de stuurgroep eigenlijk ook niet terecht, voor zover die er is want we hebben als raad zelf bouwsteentjes aangeleverd en die zijn in een soort legobakken beland en in elkaar gezet. En daar is dan uitgekomen wat er nu voorligt.

De PLV VOORZITTER: De heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Voorzitter, ik wil eigenlijk wel bezwaar maken tegen, ik heb het een paar keer gehoord vandaag, ‘boven de politiek uit’. Wat voor flauwekul is dat? Wij zijn hier politiek aan het bedrijven. Ja, we hebben voorbereidende bijeenkomsten gehad. Die waren niet ‘boven de politiek uit’. Wij zijn hier om keuzes te maken, dus ik zou heel graag willen dat degenen die zeggen dat dit boven de politiek uit zou stijgen, dat niet meer gebruiken want dit is gewoon keiharde politiek en keuzes maken over geld en publieke middelen.

De VOORZITTER: De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stadspartij): Dan zou het misschien een wens van mijn fractie zijn dat de discussies over dit soort zaken wat meer op de inhoud worden gevoerd en wat minder op de politiek maar ik snap uw afweging als SP, om uw achterban ook een beetje te willen aanspreken.

De PLV VOORZITTER: De heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Voorzitter, dan de inhoud: vindt u het verantwoord om 7 à 8 miljoen euro te gaan besteden om een raadzaal naar een derde verdieping te verplaatsen?

De PLV VOORZITTER: De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stadspartij): Daar kom ik straks op, voorzitter.

De PLV VOORZITTER: Dat dacht ik al.

De heer SIJBOLTS (Stadspartij): Variant B, en eigenlijk heb ik dat in verschillende bijeenkomsten ook al wel eerder gezegd, heeft in onze ogen nog steeds de voorkeur. Deze optie voldoet volledig aan het programma van eisen, de eisen die de raad kenbaar heeft gemaakt aan de stuurgroep tijdens de werksessie. Wij zien ook veel voordelen in het verplaatsen van de raadzaal en een groot voordeel is dat wij de fractiekamers dan op de begane grond kunnen situeren. Dat maakt wat ons betreft een bezoekje aan de politiek makkelijker en laagdrempeliger. Het houdt wat ons betreft ook in dat er ruimte ontstaat voor fracties om buiten de openingstijden van het stadhuis Stadgers te kunnen ontvangen in het huis van de democratie.

De PLV VOORZITTER: Nu hebt u een vraag van de heer Bolle.

De heer BOLLE (CDA): Ja, ik ben wel benieuwd hoe vaak de Stadspartij van mensen te horen heeft gekregen dat ze maar niet naar de Stadspartij gingen want “dan moesten ze helemaal naar de derde verdieping”.

De PLV VOORZITTER: De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stadspartij): Nee, daar hebben wij geen last van gehad. Maar dat is natuurlijk een gekkigheidje van de heer Bolle. Wij zijn als fractie nog niet zo lang bezig om ons ook in de wijken te laten zien en daar te vergaderen en dat bevalt overigens ook prima. Maar goed, we zijn een lokale partij. We krijgen geen geld uit Den Haag dus we moeten ook zaaltjes huren en wij vinden het wel belangrijk om zoveel mogelijk Stadgers de kans te geven om met ons in gesprek te gaan en wat ons betreft kan dat hier, zeker als op de benedenverdieping fractiekamers worden gesitueerd. We kunnen wij zelf bepalen wanneer mensen ons komen bezoeken en mensen kunnen ook zelf bepalen wanneer ze ons willen bezoeken.

De PLV VOORZITTER: De heer Bolle.

De heer BOLLE (CDA): Net als de Stadspartij zijn wij ook een lokale partij en krijgen wij ook geen geld uit Den Haag.

De PLV VOORZITTER: Nee, u moet waarschijnlijk ook afdragen.

De heer BOLLE (CDA): Nou, ...

De PLV VOORZITTER: Mijnheer Sijbolts, gaat u verder.

De heer SIJBOLTS (Stadspartij): Voorzitter, volgens mij heeft het CDA op een andere manier best wel voordeel bij het zijn van een landelijke partij. Voordelen die wij niet hebben maar wij hebben dan weer andere voordelen. Maar dat is een andere discussie.

Dus het ontvangen van Stadgers buiten de openingstijden die nu gelden voor dit stadhuis. De heer Leemhuis citeerde mij eigenlijk een beetje over die lichtkoepel. In juni was dat volgens mij. Wij hadden daar wel wat moeite mee en nou heb ik wel begrepen van de architect dat daar nog wel een beetje mee te schuiven valt in de hoogtes. Het is ons een lief ding waard dat die niet over het stadhuis gaat uittorenen want er torent al genoeg in het aanzicht van deze stad boven de stad uit. Dus die lichtkoepel mag wat ons betreft ...

De PLV VOORZITTER: Een vraag van de heer Dijk.

De heer SIJBOLTS (Stadspartij): ... er niet boven uittorenen. Dan kom ik nog even op de vraag van ...

De PLV VOORZITTER: U hebt een vraag van de heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Ja voorzitter, ik ben even aan het luisteren naar argumenten, zo hier en daar over waarom we dan per se variant B zouden moeten kiezen. Bij de Stadspartij komt dat niet verder dan dat u de fractiekamers op de begane grond zou kunnen situeren, voor 7 à 8 miljoen euro.

De PLV VOORZITTER: De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stadspartij): Nou, dat vind ik een beperkte conclusie. Dan zou ik alle argumenten die ik al eerder heb genoemd opnieuw moeten noemen.

De heer DIJK (SP): Nou, doe eens.

De heer SIJBOLTS (Stadspartij): Ik kan wel een paar dingen noemen. Dat is de verduurzaming van dit gebouw.

De heer DIJK (SP): Dat zit ook in de eerste optie, voorzitter, in de minimale variant.

De heer SIJBOLTS (Stadspartij): Ik was nog bezig, mijnheer Dijk. Wij vinden ook dat de publieke tribune te beperkt is. Verplaatsing naar de bovenverdieping heeft gewoon veel voordelen. En waar we ook wel een beetje bang voor zijn, en daar is de SP dan altijd wel heel erg fel op en terecht, is MartiniPlaza en Oosterpoort. Dat zijn gemeentelijke gebouwen waarin geïnvesteerd is maar eigenlijk op is bekibbeld toentertijd en dat is bij dit stadhuis ook gebeurd. En ja, dat leidt dus ook tot de discussie die wij hier nu voeren. Goedkoop is niet altijd duurkoop. Anders hadden we het probleem misschien minder groot gehad dan het nu is en bovendien komen er raadzetsels bij.

De PLV VOORZITTER: De heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Ja voorzitter, er wordt voortdurend een ontzettende tegenstelling neergezet die gewoon niet klopt. De minimale variant voorziet gewoon in onderhoud, in duurzaamheid, restauratie, meubilair, revitalisatie en een uitbreiding van de raadzaal. Niets meer en niets minder. Het enige is dat optie B waar u zo voor bent, 7 à 8 miljoen euro meer kost en ik hoor geen enkel argument, behalve die fractiekamers nu, waarom wij het zo zouden moeten doen.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Voorzitter, mag ik even een punt van orde maken? Sorry hoor.

De PLV VOORZITTER: Mevrouw Woldhuis.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): U gaf net aan mij aan: een vervolgvraag stellen. Ik hoor de heer Dijk geen enkele vraag stellen. Wilt u dat dan ook bij hem even doen?

De PLV VOORZITTER: Ja, dat hanteer ik bij de heer Dijk net zo.

De heer DIJK (SP): Zou de heer Sijbolts extra argument kunnen geven, buiten die fractiekamers, waarom variant B beter is?

De PLV VOORZITTER: De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stadspartij): Ja, dat zou ik sneller kunnen wanneer u mij niet steeds onderbreekt. Er komen natuurlijk een heleboel zetels bij en de ruimte is beperkt en zoals u weet, is de Stadspartij nooit voorstander geweest van het dictatoriale podium waar het college op zit. Dat vinden wij ook een voordeel. Wij zitten in een dualistisch stelsel tegenwoordig en ja, het college zou een wat bescheidener plek mogen krijgen in dit huis.

De heer DIJK (SP): Voorzitter?

De PLV VOORZITTER: Nee, laat de heer Sijbolts even zijn betoog afmaken want dit werkt zo niet.

De heer SIJBOLTS (Stadspartij): Goed. En ik heb ook al eerder gezegd: het is gewoon een bedompte ruimte waar je niet graag heel lang zit.

Dan kom ik tot slot nog bij de gesprekken die met de Rijksdienst zijn gevoerd en het Platform voor Cultureel Erfgoed en de welstandscommissie. Dat was ook een zorgpunt voor de Stadspartij, zeker in combinatie met die lichtkoepel want wat als wij wel de ambitie hebben om de historische waarde en de monumentale waarde van dit pand zo optimaal mogelijk te benutten en zelfs te verbeteren? En wat als zij dan een advies gaan geven dat eigenlijk indruist tegen variant B? Dan zal variant B waarschijnlijk afvallen. Er is ook een en ander gezegd over de rol die deze commissies nu hebben gespeeld en in de ogen van sommige fracties al hadden moeten spelen maar volgens mij zijn wij nu bezig om een plan te maken. Ik heb ook wel eens een leuk idee en dat is dan nog niet helemaal op papier uitgevoerd. Volgens mij gaan deze commissies, zo heb ik het gelezen in de verslagen die zijn bijgevoegd, nog uitgebreid toetsen of die bouwtekening voldoet aan de wensen die de raad hier heeft neergelegd, volgens mij ook in meerderheid. Volgens mij is dat ook iets dat de wethouder, ik moet zeggen de burgemeester, al een aantal keren heeft toegezegd, dat die zorg blijft. Wat ons betreft is die zorg dan weggenomen en mocht het anders blijken, dan zullen wij hier vast opnieuw over komen te spreken. Dus alles overwegende kiest de Stadspartij voor optie B maar dat was u vast al wel duidelijk.

De PLV VOORZITTER: Dan hebt u nog een laatste vraag van de heer Bolle.

De heer BOLLE (CDA): Ja, ik heb geprobeerd om het te volgen, die argumentatie om dan te kiezen voor optie B. Het meest uitspringende is dan het dictatoriale podium van het college, natuurlijk. De tribune, de bedompte ruimte en het verplaatsen van de fractiekamers. Dus begrijp ik goed dat die vier, vijf dingen voldoende zijn en dat dit de argumentatie is om 7 à 8 miljoen euro extra te gaan investeren in het stadhuis voor de Stadspartij?

De PLV VOORZITTER: De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stadspartij): Ja misschien wel. Er zijn natuurlijk een heleboel meer zaken maar die heb ik ook al eerder genoemd en dat ga ik niet opnieuw doen.

De PLV VOORZITTER: Dank u wel, mijnheer Sijbolts. Wie dan? De heer Kelder, Partij voor de Dieren.

De heer KELDER (PvdD): Dank u wel, voorzitter. Ons wordt gevraagd te kiezen tussen twee varianten. Online zag ik een bezorgde burger reageren met: "Hoezo maar twee keuzes? De raad bepaalt toch zelf hoeveel keuzes hij wil hebben?" Nou, dat is ook zo. Er is een hele hoop voorwerk gedaan. Ik snap wel dat er nu twee keuzes overblijven, alhoewel, als ik meerdere woordvoerders hoor, lijken er wel vier keuzes te zijn. Ook het stadspanel heeft meegedacht en dat is heel fijn. De overgrote meerderheid van de respondenten, 97%, geeft aan dat het stadhuis er van buiten goed onderhouden uit moet zien. Daarnaast vindt 93% van de respondenten duurzaamheid erg belangrijk voor de renovatie van het stadhuis. En meer dan 90% is het met de stelling eens dat aanpassingen aan de buitenkant zijn toegestaan maar alleen als het past bij het monumentale karakter van het stadhuis. Nou, dat zijn ook onze zorgen. Ik ben blij dat die groot gedeeld worden.

Wij zijn als Partij voor de Dieren enerzijds niet voor het afbreken van mooie gebouwen. Dat is niet duurzaam. Daarmee vernietig je een stukje eigenheid en geschiedenis van de stad. Niemand wil dat het stadhuis wordt afgebroken. Gelukkig is dat ook geen keuze hier. Met zo'n slecht energielabel zou het misschien wel het duurzaamste zijn om het stadhuis af te breken en daarvoor in de plaats een energieneutraal gebouw neer te zetten. Maar alle opties afwegende en gekeken hebbende naar de functie van het stadhuis, in de toekomst en nu, lijkt optie B voor ons de meest voor de hand liggende optie, waarbij we natuurlijk heel kritisch willen kijken naar verbouwingen die eventueel het aanzicht van het stadhuis kunnen aantasten. Dan hebben we het met name over de glazen koepel. Verder kan ik me eigenlijk wel aansluiten bij wat al gezegd is door GroenLinks, VVD en de Stadspartij hierover. Dank u wel.

De PLV VOORZITTER: Dank u wel. De gaan we naar de heer Koopmans, ChristenUnie.

De heer KOOPMANS (ChristenUnie): Ja dank u wel, voorzitter. Veel is al gezegd. In eerste instantie overigens dank aan de stuurgroep voor dit gewijzigde voorstel.

Voor de zomer hebben we in de commissie al beide varianten A en B besproken. Daar heeft mijn fractie al aangegeven dat wat ons betreft de keuze duidelijk was. We moeten ook niet vergeten, zoals ook al is aangegeven, dat de verbouwing niet alleen te doen is om de uitbreiding van de raad en de groei van de raad maar dat het slechts onderdeel is van de hele opgave en dat duurzaamheid en onderhoud van het gebouw eigenlijk op hun laatste poten lopen en dat die daardoor ook onderdeel zijn van de opgave. Wij zien derhalve het nut en de noodzaak in van de verbouwplannen. Zoals al voor de zomer in de commissie aangegeven, vindt mijn fractie dan ook dat je, als je het doet, moet kiezen voor de meest praktische en meest efficiënte oplossing. Gezien het beperkte kostenverschil tussen optie A en optie B hebben wij al aangegeven voor optie B te kiezen. Zoals gezegd niet alleen een ruimer pakket maar ook meer mogelijkheden voor de toekomst. Met name die toekomstbestendigheid en de flexibiliteit vinden wij ook een groot voordeel van dit pakket.

Tot slot goed dat het stadspanel ook benaderd is. We zien de uitkomsten hiervan ook als bevestiging van het voorstel en zoals al aangegeven en zoals wellicht duidelijk is, kiezen wij voor optie B.

De PLV VOORZITTER: U hebt nog een vraag van de heer Bolle.

De heer BOLLE (CDA): Ja, er is wel een klein beetje door de ChristenUnie over uitgeweid maar ik was benieuwd wat nou precies de afweging is om van de minimale variant te springen naar optie B.

De PLV VOORZITTER: De heer Koopmans.

De heer KOOPMANS (ChristenUnie): Ik zie in ieder geval als groot verschil tussen A en B de toekomstbestendigheid. Dus dat verschil tussen, laten we het maar even de nuloptie noemen en optie B is nog groter. Daarnaast zijn ook de duurzaamheid en de onderhoudbaarheid in elk geval in optie B groter dan in de nulvariant, in mijn ogen.

De PLV VOORZITTER: De heer Bolle.

De heer BOLLE (CDA): In die noodzakelijke variant is de duurzaamheid op hetzelfde niveau als in al die andere varianten, evenals onderhoud en restauratie. Dus die vlieger gaat in ieder geval niet op. Maar wat is dan toekomstbestendigheid van het stadhuis? Wat verstaat de ChristenUnie daaronder?

De PLV VOORZITTER: De heer Koopmans.

De heer KOOPMANS (ChristenUnie): Op dit moment kiezen we voor de verbouw van het stadhuis voor een langere periode. Met toekomstbestendigheid wil de ChristenUnie aangeven dat we niet over tien jaar opnieuw een keuze moeten maken en opnieuw moeten gaan verbouwen en dat we dus op die manier niet de rekening doorschuiven naar de toekomst.

De PLV VOORZITTER: Dank u wel, mijnheer Koopmans. Dan gaan we naar de heer Lammers, Student en Stad.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Mijnheer de voorzitter, ik had ook nog een vraag.

De PLV VOORZITTER: Sorry. Mevrouw Woldhuis.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): U hebt zich twee jaar geleden ongeveer heel hard gemaakt voor de Finse school, om die te behouden. Nou is het in het verleden zo geweest dat de gemeenteraad een beslissing heeft genomen over de Finse school en die werd daarop teruggefloten vanwege het gebrek aan onderbouwing. Waarom bent u dan nu op dit punt ook niet wat kritischer, wat dit stuk betreft?

De PLV VOORZITTER: De heer Koopmans.

De heer KOOPMANS (ChristenUnie): Zoals ik het in het stuk heb gelezen, wordt de monumentale waarde van het gebouw zonder meer meegenomen in de komende plannen. En ik heb er alle vertrouwen in dat dit ook zal plaatsvinden.

De PLV VOORZITTER: We gaan naar de heer Lammers. Student en Stad.

De heer LAMMERS (Student en Stad): Ja dank u, voorzitter. In de commissie van juni hebben wij al aangegeven dat het voor Student en Stad belangrijk is dat het stadhuis weer up-to-date wordt en dat iedereen die gebruikmaakt van dit gebouw dit op een adequate manier kan doen maar dat het stadhuis ook op een flexibele manier gebruikt moet kunnen worden. En boven alles misschien wel dat het stadhuis op een duurzame manier verbouwd wordt, zodat we over tien of vijftien jaar niet opnieuw hoeven te verbouwen. Twintig jaar geleden is er een suboptimale verbouwing gedaan en wij zien liever niet dat dit weer gebeurt. Wat ons betreft voldoet optie B het meest aan deze voorkeuren en past die het beste bij de ambities van onze gemeente. De meerkosten tegenover optie A zijn relatief gering in verhouding tot de veel grotere mogelijkheden en toekomstbestendigheid en flexibiliteit. Dank u, voorzitter.

De PLV VOORZITTER: Dank u wel, mijnheer Lammers. Dan gaan we naar de voorzitter van de stuurgroep want we hebben alle fracties gehad. Burgemeester Den Oudsten.

Burgemeester DEN OUDSTEN: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Wij hebben volgens mij een buitengewoon zorgvuldig proces doorlopen om uiteindelijk te komen tot een discussie die hier nu terecht in de raad gevoerd wordt. U hebt een stuurgroep ingesteld, we hebben eerder in deze raad gesproken over welke uitgangspunten we zouden kunnen hanteren, er zijn vergaderingen belegd, aparte zittingen. Er zijn deskundigen aan de slag geweest om ontwerpvarianten te maken om de mogelijkheden van het gebouw nog eens goed uit te werken en onder uw aandacht te brengen en dat heeft uiteindelijk geleid tot een opvatting van de stuurgroep die hier is neergelegd. Die opvatting is niet zo dat er één keuze is voorgelegd. Er zijn twee keuzes voorgelegd en er is ook financieel, op uw verzoek naar aanleiding van de commissievergadering voor de zomer, nog eens goed neergelegd wat het nu zou betekenen om die minimale variant, waar we met een aantal fracties uitgebreid over gesproken hebben wat die zou kosten, uit te voeren en wat dan de inhoud zou zijn van die minimale variant.

Het is niet het college dat dit voorlegt, het is de stuurgroep die u een stuk voorlegt waarop u naar de volle overtuiging van de stuurgroep goed een weloverwogen besluit kunt nemen. Het feit dat u nu de discussie met elkaar voert is denk ik ook precies de goede uitkomst. We moeten straks kijken waar dat uitkomt.

Er zijn wel een paar opmerkingen gemaakt waarvan het goed is om die vanuit de stuurgroep nog even toe te lichten. De eerste is de zorg voor de monumentale status. Mevrouw Woldhuis gaat daar nogal nadrukkelijk op in en ik zou eigenlijk willen zeggen: dat is helemaal geen tegenstelling want die zorg zouden wij allemaal moeten hebben en ik denk ook dat wij die hebben. Wat het mooie is van dit gebouw, is dat het een monument is dat al een aantal honderden jaren, vanaf 1810 of 1812 hier staat. Een plek waar het gemeentebestuur eigenlijk al honderden jaren gefunctioneerd heeft. Een plek ook waar de Stadjes echt trots op zijn en we zouden wel gek zijn om de monumentale status van dit gebouw aan te tasten. Dat zal nooit gebeuren en zelfs al zouden wij het willen, dan zal ook de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed dat nooit toestaan. Dus die zorg is denk ik terecht maar de wijze waarop wij daarmee omgaan maakt dat ik die zorg uiteindelijk niet deel, als er voor een bepaalde ontwerpvariant gekozen gaat worden.

Het lijkt mij eerlijk gezegd dat iedereen het erover eens is dat er erg fors moet worden ingegrepen en iedereen is het er ook over eens dat het gebouw in zijn karakter niet mag worden aangetast. Tegelijkertijd zien we in heel veel gebouwen die de monumentale status hebben die geschikt worden gemaakt voor modern gebruik in de toekomst, dat er ook heel mooie toepassingen zijn met de huidige mogelijkheden die architectuur en materiaalgebruik bieden om in combinatie met het handhaven van het monumentale karakter van het gebouw de gebruikswaarde van zo'n gebouw weer optimaal te maken.

De PLV VOORZITTER: U hebt een vraag van mevrouw Woldhuis.

Burgemeester DEN OUDSTEN: Dat was ook de opvatting die de stuurgroep had. Je moet eigenlijk kijken naar wat er moet gebeuren om dat gebouw voor de langere termijn weer geschikt te maken. We hebben natuurlijk allemaal in ons achterhoofd gehad, dat is net ook al een paar keer genoemd, de suboptimale verbouwing die twintig jaar geleden heeft plaatsgevonden. Ik heb niet meer kunnen en ook niet willen achterhalen wat die verbouwing heeft gekost maar er is vast geen rekening mee gehouden dat wij nu weer voor een dergelijk besluit zouden staan. Dat gebeurt wel.

De PLV VOORZITTER: Mevrouw Woldhuis heeft een vraag.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Ja voorzitter. Dank u wel dat u even uitgebreid op mijn punt inging. Ik meen het oprecht dat ik het gewoon niet begrijp hoor. Hoe kan het, dat als de monumentencommissie niet kan oordelen vanwege een gebrek aan historisch onderzoek, wij dan nu wel die keuze moeten maken? Ik begrijp dat echt niet.

Burgemeester DEN OUDSTEN: Wat de stuurgroep u voorlegt is geen ontwerp dat in zijn eindfase is. Dat is een opvatting over de functies die in dit gebouw gehuisvest moeten worden. De situatie waarin dat in de komende periode, zo goed mogelijk gebruikmakend van wat dit gebouw te bieden heeft, kan en de optimalisering van die functies in de nieuwe situatie. Daar worden varianten op voorgelegd, die de architecten hebben uitgewerkt in studies, dus niet in definitieve ontwerptekeningen. Die architecten hebben eigenlijk heel veel te maken gehad met het restaureren van antieke panden met een grote monumentale waarde. Die professionaliteit hebben zij ook gebruikt natuurlijk om ons aan te geven wat er met dit gebouw zou kunnen. Daar zijn uiteindelijk twee varianten uitgerold. Eigenlijk goed beschouwd drie, die hier ook op tafel liggen. Maar de twee die in het dictum van de besluitvorming staan bieden naar ons idee voldoende basis voor de gesprekken met monumentenzorg. Die kunnen pas werkelijk plaatsvinden als er ook daadwerkelijk aan een aantal extra randvoorwaarden is voldaan, ook van het monumentale onderzoek, dat overigens niet veel meer zal opleveren dan wat wij tot nu toe ook al weten. Maar natuurlijk hebben wij bij de onderbouwing van de plannen ook heel goed gekeken naar het verleden en al die varianten en al die verbouwingen die aan dit pand hebben plaatsgevonden. Het tweede is ook, als het gaat om het moderne gebruik: in die delen van het pand die karakteristiek zijn, is het naar ons idee gerechtvaardigd te zeggen dat de plannen nu een uitstekend uitgangspunt bieden als ze straks weer verder zijn uitgewerkt voor gesprekken met monumentenzorg. Dat onderzoek moet natuurlijk voor een deel nog plaatsvinden maar tegelijkertijd moet de beoordeling van monumentenzorg ook nog plaatsvinden op basis van tekeningen die er nu nog niet zijn. Het is in deze fase juist belangrijk, want hoe verder we eraan werken, hoe meer voorbereidingscapaciteit er nodig is en kosten er gemaakt worden, dat wij in deze fase van u een principebesluit krijgen om verder te gaan of niet. En zo ja, in welke variant.

De PLV VOORZITTER: Mevrouw Woldhuis.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Voorzitter, nog even een vervolgvraag. Het spijt me maar toch blijf ik het gek vinden. Als een particulier met deze beperkte informatie een keus moet maken voor een rijksmonument, weet ik zeker dat hij dan teruggefloten wordt door de monumentenambtenaren van de gemeente. Bent u dat met mij eens? Dat is toch bizar? Je moet toch eerst de gevolgen van je keuzes helder hebben voordat je een keuze kunt maken?

Burgemeester DEN OUDSTEN: Ik denk dat wij hier niet goed uitkomen samen maar wij hebben het gevoel dat wij voldoende professionele onderbouwing hebben om nu aan u een keuze te vragen. En we hebben ook het beeld dat dit een goede basis vormt voor de gesprekken met monumentenzorg en met de Rijksdienst.

Dan vinden er nu in uw raad discussies plaats over minimale variant, variant A of variant B. De stuurgroep heeft u die keuze niet zo willen voorleggen met een voorsorteren naar de ene of de andere. Dat werd net even gesuggereerd maar dat is niet het geval. Het geeft u de mogelijkheid ook een werkelijk oprechte keuze te maken. Wat wel zo is, is dat er natuurlijk een waarde onder die keuze zit. U kunt zeggen: we doen de minimale variant. Daar kun je ook van zeggen: dan staan we hier misschien over 20 of 25 jaar weer, niemand die het precies weet. Ik weet wel dat wij eigenlijk met iedereen die hier zit tot de conclusie zijn gekomen, de afgelopen periode, dat het gebouw fors moet worden aangepakt. En het is aan u om te beoordelen hoe fors dat is. Wij denken dat als je praat over de lange termijn, het gebouw voor veertig of vijftig jaar klaarmaken, het dan toch ook gerechtvaardigd is om u in al zijn soberheid, daar ben ik ook van overtuigd, ook de variant die misschien iets meer geld kost, voor te leggen.

De PLV VOORZITTER: De heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Ja voorzitter, de conclusie kan ook zijn dat bij de uitwerking van variant B blijkt dat de raadzaal op de derde verdieping totaal onmogelijk is.

De PLV VOORZITTER: De burgemeester.

Burgemeester DEN OUDSTEN: Weet u, zolang alle adviezen van de instanties die ons moeten adviseren en er uiteindelijk ook over gaan, van wie wij toestemming krijgen om iets te doen in dit gebouw, niet bindend zijn, kan ik u niet 100% garanderen dat die mogelijkheid er niet is.

De heer DIJK (SP): Nee, dat wou ik er even tegenover zetten. Dank u wel.

Burgemeester DEN OUDSTEN: Ja, begrijp ik, maar dat wist u natuurlijk ook wel zonder dat ik dat had gezegd.

Ik zoek altijd naar de overeenkomsten en naar de zaken waar wij gelijk over denken. Het pand moet worden aangepakt. We zullen hier als gemeentebestuur nooit uittrekken. Ik denk dat we daar ook gewoon helder over moeten zijn. Dit is de plek waar het gemeentebestuur van Groningen plaatsvindt. Dit is een gebouw waar de Stadjers ook trots op zijn en trots op moeten blijven. We zijn ook schatplichtig om het gebouw op een goede manier te bewonen maar ook om het in een goede staat te houden. En wat die staat dan is, dat is aan u uiteindelijk om te beoordelen en ook in de toekomstige ontwikkeling van de stad doen we er naar mijn idee heel verstandig aan om dit ook een pand te laten zijn waar je ook met trots mensen gastvrij kunt ontvangen. Ik denk dat wij nu, als er vandaag een besluit wordt genomen, daar een belangrijke stap op weg naartoe maken. Dat was het, voorzitter.

De PLV VOORZITTER: Dank u hartelijk. Zijn daarmee wat u betreft uw vragen beantwoord? Dat lijkt het geval.

We beginnen met een stemming op amendement 1. We hebben er ook maar één, deze raadsvergadering. Het amendement 'Minimaal noodzakelijke variant voor revitalisering stadhuis'. Ik denk niet dat het met de stemkastjes lukt, hoor. Nou ja, je zou dat in de revitalisering mee kunnen nemen.

Ik zag nog een vinger, of niet? Oké, jullie waren al aan het stemmen? Goed. Wie stemt er voor dit amendement? Dat zijn de fracties van de SP en van het CDA. Daarmee is dit amendement verworpen.

Dan is de meest verstrekkende variant van dit raadsvoorstel optie B, dus daar gaan we eerst voor stemmen.

Oh, een motie. Er ligt nog een motie. Sorry hoor. Ik blijf nog even aan het woord. Motie 5, 'Onderzoek raadzaal buiten het stadhuis'. Wie is er voor deze motie? Of wie wil er nog een stemverklaring afleggen? Er is een fractie voor deze motie, dat is de partij 100% Groningen. Daarmee is deze motie verworpen.

Dan gaan we over tot stemming op het raadsvoorstel. Het raadsvoorstel begint dus met wat ik net al zei, de meest verstrekkende variant en dat is optie B. Wie stemt er voor optie B? Dat zijn de fracties van de VVD, D66, de Stadspartij, de ChristenUnie, de PvdA en GroenLinks. En Student en Stad, ja. Partij voor de Dieren. Dat betekent dat optie B is besloten en dat wij de andere dingen niet in stemming hoeven te brengen. Ik wil even de besluitpunten voor u voorlezen. De raad besluit:

- I. een keuze te maken tussen optie A of optie B;
- Dat is dus nu optie B.
- II. een krediet beschikbaar te stellen van 975.000 euro voor de voorbereidingsfase;
  - III. de jaarlijkse rentelasten van 19.500 euro voortvloeiend uit dit krediet tot 2021 te dekken uit programma 14, overheid en ondersteuning organisatie;
  - IV. het meerjarenonderhoudsbudget vastgoedbedrijf via de structurele lasten behorend bij dit krediet vanaf 2021 te dekken uit de meerjarenbegroting zijn voorbeslag op de begroting 2018;
  - V. de gemeentebegroting 2017 op programmaniveau overeenkomstig te wijzigen.
- Daarmee hebben wij voor optie B gekozen. Mevrouw Woldhuis, u wilt nog iets zeggen?

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Nou, ik wil nog even een stemverklaring afgeven.

De PLV VOORZITTER: Een stemverklaring achteraf. Dat mag zeker, ja.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Ik wil even zeggen dat ik zowel tegen optie A als optie B stem, vanwege het ongefundeerde besluit, wat mij betreft.

De PLV VOORZITTER: Optie A is niet in stemming gebracht dus dat zou eigenlijk niet in een stemverklaring kunnen, nu. Maar goed, laten we het maar laten voor wat het is.

De besluitpunten zijn dus besloten en aldus is dit raadsvoorstel aangenomen.

9. Sluiting

De PLV VOORZITTER: Ik dank u hartelijk voor uw aanwezigheid. Ik neem aan dat ik namens de echte voorzitter van de raad deze vergadering wel mag sluiten. Er kan nog worden gegeten, indien u daar behoefte aan hebt.

(Sluiting 18.59 uur)